

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 12 K.
Félévre . . . . . 6 K.
Negyedévre . . . 3 K.
Hirdetési díj: Egyházasos
petitsor egyszeri hirdetésre
15 f. Közlemények sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
□□ és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye. □□

Szerkesztőség és
:: kiadóhivatal ::
Kósch Árpád
könyvnyomdája
Eperjes, Fő-u. 59.
:: Telefon-szám 16. ::

Harmadik húsvét

köszöntött ránk vérben, halálhörgésben. Harmadik, mely talán még véresebb, még ádázabb tusában telik el az előbbi kettőnél.

Ellenségeink az Egyesült-Államok hadüzenetét tartogatták részünkre piros tojásnak, mellyel éppen húsvétra leptek meg. Azaz meg sem leptek. Pokoli ármánnyal, körmönfonsággal dolgoztak rajta, hogy megkapjuk. S mi — ismerve ellenségeink erkölcsi alapját — biztosak voltunk benne, hogy meg is kapjuk.

S mégis — míg nyugat felől újabb vérzivatar, újabb tusák, a kalmárlelkek újabb üzletháborúja közelg — kelet felől mintha derengeni kezdene.

Mintha a harmadik húsvét hajnala derültebb lenne. S úgy tetszik, nem a művelt Nyugat fogja meghozni a békét, hanem a Kelet, ahonnan a természet is naponta világozással, melegséggel árasztja el a világot, ahonnan a szeretet isteni Mestere először szolt az emberiséghez a szeretet, a béke hangján: Pax vobis!

A rabláncoktól megszabadult világrész a szabadság szolgálatában nem törekedhetik arra, hogy más nemzeteket szolgáltságba igyekezzen juttatni kalmár angol szövetségese kedvéért.

Annak az óriási erkölcsi erőnek, mellyel zsarnokától megszabadult, parányi része sem kell ahhoz, hogy szakítva szövetségesei érdekével, ifjú szabadságának megerősítésére fordítsa minden cselekvőképességét.

Fondorkodások, mesterkedések, érdekek és kényszer ideig-óráig még véres bilincsből tarthatják az új Oroszországot, — egy azonban bizonyos, hogy népe maga fogja intézni sorsát, mely nem lehet a háborúhoz, hanem a békéhez kötve.

Az orosz nép feltámadásának meg kell hoznia a béke feltámadását.

A hadiárvak ünnepe.

Március 31-ike Széchenyi-körünk, valamint városunk és vármegyénk kulturális életének igen emlékezetes dátuma marad. Az ünnepi érzések hatását, melyeknek igérete valósággal megihlette nemescélú hangversenyünket, műértő közönségünk sohasem feledheti. Már maguk a nagy lelki motívumok is, melyek e tüneményes estét létrehozták, oly magasztosak, hogy méltók a hálás és kegyeletes megörökítésre. Hiszen a honfiézés és az emberszeretet ösztöne egy időszerű eszmének tett szolgálatokat, midőn munkáját az eperjesi és sárosvár-

mezei hadiárvaknak szentelte s a napot nem csupán művészeti eseménnyé, hanem ezen árva első, fényes ünnepnapjává is avatta. Br. Ghillány Imréné, Bujanovics Gyuláné és dr. Novák István püspök úr, kik az estélynek műélvezeteit nekünk megszerezték, a szép hangverseny védnökségében mint a hadiárva védői és gondoskodó apostolai is tűntek ki.

Az elismerés babérja közönségünk részéről s a hálás kegyelet szava a hadiárva nevében, legelső sorban hát őket illeti, nemcsak a háromezer koronát meghaladó tekintélyes anyagi siker miatt, mely az estélye tisztja jövedelmével az árva fájdalomkönyveit fölszárítani van hivatva, hanem főképp azon lelkes buzgalomért, mely az idők nehéz járásában és zivataros forgatagában oly sok irányban igénybevett gondjaikat az elhagyottak felé is irányítja és sorsukról való nagylelkű aggódással őket oly nemes és önzetlen munkára ösztönzi. A jótékony akció érdekében kifejtett ezen nemes lelkesülést ékesebben talán semmi sem mutatja, mint az a jóságos elhatározás, mely Széchenyi-körünk szeretett elnökének, br. Ghillány Imre miniszter úrnak bájos ifjú leányát, Piroska bárónőt is körünk hangversenyének dobogójára szólítja. Ezt a kegyeletes szép alkalmat választá e nagytehetségű

TÁRCA.

Züllött fiú volt...

Irta Tartallyné S. Ilonka. (Vége.)

Megjelent a kis írás és ő alkonyattájt Jolánékhoz ment. Nagy, öblös dívány sarkában ült a leány, hátradőlve a támlájához, összekulcsolt két kezére támasztva fejét. Egyszerű délutáni ruha volt rajta, világoskék alappal, apró kis himzett pettyekkel, melynek egyedüli és elragadóan kecses díszje volt a gazdag hullámokban leomló, finom csipke, mely a felhajló, két lágynonalú karnak szolgált keretül.

Laci, ahogy feléje közeledett, önkénytelenül megcsuklott térdben. Úgy érezte, le kell borulnia bálványra, eszményképe előtt s bevallani forró érzelmeit. De mégsem. Egy könnyed meghajlással üdvözölte a leányt, ki bágyadt szemrebbentéssel mutatott helyet egy székre maga mellé s mikor az ifjú leült, aztán nyújtotta feléje forró kezét.

— Jolán, talán beteg?

— Nem, de unatkozom.

— Most már itt vagyok én s talán majd sikerül az unalom szürke madarát elhessegetni

— Tévedtem is, mikor azt mondtam, hogy unatkozom. Nem unatkozom, hanem — gondolkodom.

— Csodálatos! Én azt hittem, hogy egy szép leánynak sohasem lehetnek olyan gondolatai melyek egyértékűek az unalommal.

— Ha akarja tudni, megmondom: azon gondolkodtam, hogy miért nincsen most maga Pesten?

A szép leány hangja nyers és hűvös volt gúnyos éllel irányozva. Hova tűnt a régi, lány muzsika a hangjából? Most felállt és olyanforma mozdulatot tett, mint egy kis cica s aztán a kis sakk-asztal parasztjait kezdte cél nélkül ideoda tologatni.

— Jolán! Olvasta ma a tárcámat? — E szavakat izzó pillantás kísérte s a hangjában vad fájdalom rezdült.

A leány keskeny ajakán finom, gúnyos mosoly vonult át, aztán hátravetve szép fejét csengő, hideg kacagással elkacagta magát.

— Igaz! Költő akar lenni, akit csak arról ismerni fel, hogy — hosszú haját visel. «A vizen megtörő, szivárványszínből tündöklő nap-sugarak...» ha-ha... kedves barátom, én nem értem meg magát. Én csak Valéry László tanárjelöltet ösmerem és nem Valéry László költőt vagy író, vagy tudja Isten mit! Hanem azért — ne sírjon, de gyűjtson rá egy cigarettára. Én az igazságot mondom, ne is nehezteljen érte.

Láttatok-e már habselyem fátyolt, durva kéz által, vastag, érdes ujjakkal érinteni? Vagy hallottatok-e lágyan ringató muzsikába nagydobos erőteljes ütését belevágni?

Lelke mélyén érzett, rózsaszínű, bűbajos álomfátyolokat rontott, tépett a szép leány szava.

A szívének elrejtett, legédesebben, legforróbban zsongó muzsikájának összhangjába diszharmóniát dobott a hangja.

Nem felelt, de nem is felelhetett. Egy érzés, egy nagy, igaz érzés agonizált a szívében. Jolán anyja jött be ekkor, egy újonnan érkezett vendéggel.

CSEMEGÉK, CUKORKÁK
LEGJOBB MINŐSÉGBEN

KLEIN JENÓNÉL

BODEGA

FŐUTCA : TELEFON
46. SZ. : 162. SZ.

Anthes-tanítvány arra, hogy itthon, otthonában, előttünk mutassa be a nyilvánosságnak legelőször nagyraihivatott énekművészetét. S az ifjú bárónő ezzel a föllépésével nemcsak igen kedves meglepetést, de egyben komoly csodálatot is keltett.

Úde, tisztacsengésű, terjedelmes hangjának ereje és iskolázottsága, az énekművészetnek már nagy készültséget és sok átértést igénylő feladatait is oly biztonsággal oldotta meg, hogy a hatalmas ovációk és sokszoros kihívások, melyekkel a termet zsúfolásig megtöltő előkelő hallgatóság az ifjú művésznőnek oly viharosan adózott, nem csupán a gyermekből immár naggyá lett bájos megjelenésű bárónő viszontlátásának örömet tolmácsolták, hanem a komoly művészi értékeknek a legteljesebb mértékben kiérdemelt viszonzásai voltak. Választott műsorának első pontja Wagner Richárd Lohengrinjének «Elza álma» című áriája volt. S bár e nagystíli dalmű sok tudást és készséget igénylő tételeinek precíz kivitele igen jelentékeny technikai és dinamikai feladatok elé állítják az előadót, az ifjú bárónő mindezen nehézségeket tiszta, határozott intonálással s játszi könnyedséggel győzte le. Ezenkívül Hubay Jenő «Miért oly későn...», Schumann «Du bist wie eine Blume» s legkivált Rubinstein «Sehnsucht» című dalműve annyi finom bájjal, oly mély érzéssel és érett átértéssel voltak interpretálva, amennyit csak egy nagyraihivatott művészi talentum nyújthat.

Őszintén gratulálunk a nemesszívű bárónőnek nagy jövőt ígérő művészi tehetségéhez s hálás elismeréssel kívánjuk, hogy ez a Széchenyi-köri fényes premiéreje diadalmas jövőnek legyen az első és kiinduló állomása.

De a mély hálának szava azok felé is száll, akik örömmel s nemeskeblű önzetlenséggel hozták el körünkbe művészetüket, hogy e

bőkezű hozzájárulásukkal alkalmat nyújtsanak nekünk a jótékonyabb egyetemesebb, imponálóbb gyakorlására oly ellenértékek fejében, amelyeket anyagiakkal összemérni nem lehet. Hubay Jenő és Székely Arnold urak áldozatkész, fenkölt lelkének köszönjük hangversenyünk többi nagyszabású zenei élvezeteit, melyek gyönyöreinél állandóan úgy éreztük, mintha vidéki városunkban valami nagy metropolisznak legelsőrendű hangversenytermét varázsolták volna elénk annyira, hogy a szép estéről beszámoló szó szinte profán és erőtlen az előadások értékeinek érdem szerint való jellemzésére.

Hubay Jenőnek fényes multja világhíréről beszél, zenepedagógiája elismert nagy művészeknek mestere, kompozíciói, melyeknek egy nagy részében a magyar lélek génusza szólal meg, a zenekulturának az egész világon ünnepezt alkotásai. Ha Grieg azzal emelkedett a legnagyobbak közé, mert műveiben a norvég folklort szólatatja meg, akkor Hubay kiérdemelt világhírére mi méltán büszkéek lehetünk, amidőn a «Csárdajelenetei»-nek monumentálisan fölépített sorozatában a törülmetszett magyar dalok klasszikus mélységeiből, úde elevenségéből a magyar lélek mérhetetlenül gazdag kincsestárát kiaknázza s a zenei világnak föltárja.

De mit mondjunk Hubaynak estélyünket kitüntető csodás játékáról? Hatalmas stradivariusának varázslatos hangjairól? Mit a Kreutzer-sonátának beethoveni magaslatairól? Mit a «Larghetto»-nak elragadó mélységeiről, a «Kremonai hegedűs» s a két «Csárdajelenet» ragyogó stílusáról? Mozart «Menuett»-jének gyöngyfinomságú staccatoiról, Wieniawski «Dudiarz és Ober-tass» s a ráadásul adott «Mazurka» virtuóz akkordjairól s a mester kongenialis párisi barátjának, Vieuxtempsnak utólérhetetlen finomsággal bemutatott «Adagio»-járól?

Úgy véljük, a mester is igazat ad annak a sejtelmünknek, hogy az ő immáron 41-esztendő művészi multjában, ennyi ifjú tűzzel, ennyi átszellemültséggel csak kevés-szer játszott.

Zongorakisérője Székely Arnold úr, a budapesti zeneakadémiánk tanára volt, aki Hubaynak méltó partnere. Az ő utólérhetetlenül alkalmazkodni tudó zongorajátéka a legszabatosabb pontossággal simul a hegedűművész intencióihoz, gondolataihoz, a változatos érzelemhullámzások legkényesebb árnyalataihoz is, úgy hogy azzal a harmonikus teljes egybeolvadással az előadás egy zavartalan, világos, áttekinthető, egyszóval legteljesebb értelemben vett művészi egységgé vált. A zongoraművész a hegedűszámok kíséretén kívül önállóan is adott elő két Chopin-darabot: a «Nocturno cis-moll»-t s a «Scherzo b-moll»-t. Mindkettőben mintaszerű tökélyvel, tanítómes-teri ideális muzsikával mutatta be a zseniális lengyel zeneszerzőnek választékos, ihletett finomságait.

Az estélyt végigélvező közönség minden műsorszám után szinte mámoros lelkesültséggel hódolt a művészeknek s szűnni nem akaró tetszésnyilvánításokkal és sokszoros kihívásokkal fejezte ki háláját az elbűvölő muzsikáért. Sok-sok lelkeség jellemezte e páratlanul tartalmas és élvezetes estélyünket. S ha Trine találó megállapítása szerint a produktív, a maradandó sikerek titka a végtelen eszméssel való lelki harmonia (Harmonie mit dem Unendlichen), úgy megtaláljuk estélyünk eszményi eredményeinek magyarázatát is.

Olyan volt ez az est, mint egy ideálisan szép keretbe foglalt, ragyogó Tizian-kép, melybe elmélyedni földöntúli élvezet, melyre visszaemlékezni gyönyör.

Dr. Wick Béla.

A fájdalom végigviharzott mégegyszer a lelkén, majd legyőzve minden belső indulatot, udvarias társalgásba fogott az újonnan érkezőkkel. Beszél, de mintha idegen, színtelen hangok lennének azok, melyek nyájasan, talán túlbarátságosan szóltak a leány anyjához és egy idegen, csinos asszonyhoz. Gondolatai másutt jártak: először is megállapította, hogy Jolán nem szereti. Bántja a leányt, hogy ő abbahagyva tanulmányait, ilyen bizonytalan fonál után indul. Hideg, számító leány, ki hozzámert volna feleségül, ha majd elvégzi iskoláit és biztos állása lesz. De így? Egy senkihez mi köze néki?

— Eh, vége mindennek. A szerelemnek is, a karriernek, a reménynek, az ábrándnak, az álomnak, talán már az életnek is. Isten veled világ!

Hazakísérte a vendégasszonyt. Az úton égtek a gyér villanylámpások, de tovább menve, nagy fényel izzó ívlámpa alá értek s Laci az asszony szemébe nézett. Csak úgy, véletlenül. Nem volt szép asszony, hanem a szemé! Igéző tűz és kárhözatos fény égett bennük, melyeknek lángja a mások lelkében lobog. Vadul felforrta a vér

az ifjúban s e szemek hatása elszántságot, dacos erőt öntött bele s szédületes gyorsasággal hajszolta magát az éjszakába...

Reggel a kis testvérkéje tisztogatta a kabátját. Nem kell a cselédnek tudni, hogy a fiatal úrnak pezsgőt ivott és sárt evett a kabátja. Könnyezett a kis Anna. Rajongásig szerette bátyját s most érezte, hogy valami nincs rendben. Finom női ösztönnel megsejtette a veszélyt, de mit tudta ő azt — egy 16 esztendő gyermek —, hogy nemcsak a test, de a lélek egyensúlya van nagy veszélyben. Lábujjhegyen ment be a szobába megnézni, nincs-e még ébren Laci? Halovány arccal feküdt ott az ifjú mély álomba merülve, fáradt, kimerült vonás szántotta végig arcát.

Később levelet hozott a posta Lacinak, melyet Anna a paplanra tett s csendesen elhagyta a szobát. De az ifjúnak éreznie kellett e levelet: rögtön felébredt s mohó vágygal tépte fel a borítékot. Egy fehérszirmú, hervadt rózsa hullott a paplanra.

— Mária!... Te kedves leány. Nem feledkezte meg rólam.

«Még babért nem küldhetek, kedves Laci — olvasta a levélből —, de virágot igen. Úgye elhervadt? Látja, ilyenek a mi sikereink is: addig tartanak, míg frissek, ha ma meghalok, holnap elfelednek. Úgye, már nem is sajnálja, hogy — itthagytott minket?»

— Édes egy leány! «Én» hagyott ott «őket». Holott valójában ő hagyott itt engem. — Sok minden volt még a levélben és minden mondatból kiértett, hogy Máriát a taps, a siker, az öröm nem bódították el. Vagy csak az ő vigasztalására ír így? Lehet.

Őt pedig mostoha szívvel tovább lóbálta a sors hazug bölcsőjében.

Pezsgő és éjszaka!... Dal és cigányzene! És minden búfelejtő, ami ezek nyomában jár. De egyszer mégis szolid társaságba került. Az apja hívta, hogy menjen el vele egy jó barátja jubileumára.

Régen nem látott szép úriasszonyokat s leányokat talált ott Laci. Jolán is ott volt s a

A világ legdrágább, de egyszersmind legjobb szivarkahüvelye:

„MODIANO-CLUBSPECIALITÉ”

Vigyázat: Utánzatok vannak forgalomban! Sodorni való papir ára 20 fillér.

Védjegy.

Otthon a ha

Királyunk é
kal együtt mo
tona-otthonok
különböző har
három éven át
fiaink, testvére
hetőség szerin
néhány napra
katona otthonok
leg felüldülhesse

A királyi sz
egész országban
harctéren be les
szerint kényelm
megtalálnak mi
újhozadásához s h
koztatásához szü
Ilyenek a sz
játékokhoz szük
retta stb.

Eperjesen a
városunknak az
nagyrabecsült, tis
meg először, akik
zatkészségének n
már számtalansz
mindig ott, ahol
kellett, ... Színyes
s azonnal felaján
város közönsége
céljára.

Amikor egy
kében ily főleme
lennek tartom, h
együtt ne legyen
deink részére létes
anyaga.

Felkérem azér
éző közönséget,
követve, méltóztas
dezéséhez szükse
könyveket, társas
ket, teát, szivart,
beli adományoka
hogy azokat össz
sem elsősorban l
céljaira.

húga, Klára. Igén
utóbbi. Kreol-arc
tette s tompa fén
des melabú hono
ment, Laci nem is
lérjai most is Jo
egyedül ült egyk
szott, nagyon el
díszül helyezett —

Laci feléje köz
sugárzott feléje a l
kis szemrehányást

— Csak most
az acélszürke szem
Egész este egyt
nek, megnyugtató
De a sok átn
magát. Fáradt volt
ment a szomszéd,
s a spanyolfal mö
széket, leült, még
zással, hogy nem a
mel pihen egy kics
Pár perc mulva

Március

az EMKE

□□□□□□□□

Otthon a harctéren küzdő katonáinknak!

Királyunk öfelsége, fenköltlelkű királynéknak együtt mozgalmat indítottak a harctéri katonáink létesítésére, oly célból, hogy a különböző harctereken a hazáért immár közel három éven át önfeláldozó hősiességgel küzdő fiaink, testvéreink és apáink szabadidejét a lehetőség szerint kellemessé tegyék, hogy amikor néhány napra elül a harci zaj, a létesítendő katonáink otthonokban úgy testileg, mint szellemileg felüdülhessenek.

A királyi szó bizonyára visszhangra talál az egész országban s rövid idő múlva valamennyi harctéren be lesz rendezve egy-egy a lehetőség szerint kényelmes otthon, ahol hős katonáink megtalálják mindent, ami a szív és lélek megújításához s ha csak rövid ideig is tartó szórakoztatásához szükséges lesz.

Ilyenek a szórakoztató olvasmányok, társasjátékokhoz szükséges eszközök, tea, szivar, cigaretta stb.

Eperjesen a felséges királyi pár kérésére városunknak az a mindnyájunk által végtelenül nagyrabecsült, tisztelt és szeretett polgára hallotta meg először, akinek szívósságát, határtalan áldozatkészségének megnyilatkozását a háború alatt már számtalanszor csodáltuk, aki az első volt mindig ott, ahol a háború borzalmain enyhíteni kellett, ... Szinyei Merse István öngyméltósága, s azonnal felajánlott igen értékes könyvtárat a város közönsége által létesítendő katonáink otthon céljára.

Amikor egy nemes cél megvalósítása érdekében ity fölemelő példa van előttünk, lehetetlennek tartom, hogy a legközelebbi időn belül együtt ne legyen legalább a mi saját háziészreideink részére létesítendő katonáink otthonnak egész anyaga.

Felkérem azért városunk mindenkor nemesen érző közönségét, hogy öngyméltósága példáját követve, méltóztassanak a katonáink otthonok berendezéséhez szükséges tárgyakat, szórakoztató könyveket, társasjátékokhoz szükséges eszközöket, teát, szivart, cigarettát stb. s esetleg pénzübeli adományokat hozzám juttatni, oly célból, hogy azokat összegyűjtve, rövidesen elküldhessem elsősorban háziészreideink katonáink otthonjai céljaira.

húga, Klára. Igénytelen, kis karcsú alak volt az utóbbi. Kreol-arcát dús aranybarna haj körítette s tompa fényű, acélszürke szemében csöndes mélabú honolt. Eddig még kisleányszámba ment, Laci nem is igen látta. A város úri gavalérljai most is Jolánt rajongták körül, Klára egyedül ült egy kis asztalka mellett s úgy látszott, nagyon elmélyedt egy — az asztalra díszül helyezett — könyv szemléletében.

Laci feléje közeledett. Csöndes, hálás öröm sugárzott feléje a lány szeméből, mely azért egy kis szemrehányást is látszott kifejezni.

— Csak most vettél észre? — érezte Laci az acélszürke szemek simogatásából.

Egész este együtt voltak s Laci igen kellemesnek, megnyugtatónak találta Klára társaságát.

De a sok átmulatott éjszaka megbosszulja magát. Fáradt volt és álmos. Észrevétlenül átment a szomszéd, halványan világított szobába s a spanyolfal mögé húzva egy öblös karosszékkel, leült, még pedig azzal az erős elhatározással, hogy nem alszik el, csak lehúnyt szemmel pihen egy kicsit.

Pár perc múlva halk ruhasuhogást hallott

Az adományok nyugtázására az EPERJESI LAPOK érdemes főszerkesztője szives készséggel felajánlotta az EPERJESI LAPOK hasábjait.

És midőn a katonáink otthonok létesítése ügyében ez első kérelmet intézem Eperjes város közönségéhez, ugyanakkor mondok hálás köszönetet Szinyei Merse István ö nagyméltóságának is, aki a város közönsége által létesítendő otthonoknak nagy adományával első alapítója.

Öröm és büszkeség tölti be lelkemet, hogy Eperjes sz. kir. városnak ilyen polgárai vannak.

Eperjes, 1917. apr. 5

Faragó József
kir. tan., polgármester.

Harctéri levél. Az első légi-út.

Olasz harctér, 1917. március hó.

Kedves Barátom!

Kérelmednek megfelelően, leírom első repülésem történetét, már t. i. első repülésemét az ellenség felett.

Január 26-ika volt. Szép tiszta ég, gyenge déli szél. Századom repülőtere egy szűk alpesi völgykatonában fekszik. Jőmagam kilenckor reggel a repülőterre mentem. Századparancsnokom — egy barnaképpű, markáns élű vén repülő — már künn várt:

«A parancsnokságtól utasítás jött, az... szakasz felderítendő, és pedig... Indulás 10 órakor. Jó fényképezőgépet is vigyél magaddal. A gépfegyvert jól nézd meg, ma tiszta a levegő — az olaszok is jönnek.»

A gépetem kitoltam a szabad térre. Gépfegyvert rá, — próbálások. Fényképezőgép, hat lemezkazetta, ceruzák, papír, térképek, pisztoly, fegyver és miegyéb. Aztán felöltöztem; nehéz bunda, bőrlőny, keztük, arc és kezek beszfrova. A földön 15 fok hideg, ki tudja, mennyi lesz odafönn.

9 óra 45 perc; a pilóta, egy öreg repülőaltiszt jön, motorpróba. Minden rendben. 9 óra 55 perc, jelentem: «Startbereit!» Társaimmal kezdet fogok; mindegyik a szokásos repülőköszöntéssel: «Gut' Land!» — szerencsét kíván. Pilóta és én a gépbe szállunk. A motor megindul. Először halkan, majd mind erősebben zakatol, tombol, sikít, — emberi hang már nem törheti át. Most felemeli a századparancsnok a

kezét, jelöl annak, hogy indulhatunk. Az emberek, akik eddig tartották a gépet, félreállanak. A pilóta egészen előrelöki a gázemelyt és a gép a földön futásnak ered. Néhány pillanat és már emelkedik, el a földről, — fel a kiszámíthatatlanba. Most a kis alpesi város fölé érünk, amely a repülőter mellett fekszik. Még csekély a magasság. Az utcákon látom, amint emberek állanak és felnéznek. Egyesek zsebkezdővel intenek. Én is visszaintegetek. Pár pillanat, a várost elhagytuk. Most nagy körökben emelkedünk, hogy a völgykatonából kijuthassunk. Néhány perc, és a magasságmérő 1000 métert mutat. A motor zakatol, a szárny feszítődrótrjai búgnak, sivítanak. A gép emelkedik. Lenézek. Ismét alattam a város. Embereket már nem látok sehoh sem. A távolság elnyelte őket. A házak, templomtornyok, mint egy kis gyermekváros, úgy állanak odalenn. A pályaudvarra egy vonat fut be; parányi kis játékvonat, apró füstfelhővel.

A magasságmérő 2000-et mutat. Most már délfelé kijuthatunk a völgykatonából. A gép irányt változtat: megyünk az ellenség fölé. Mindig magasabbra húzza a propeller a gépet, — a magasságmérő mutatója jól halad.

Alattunk sziklás, hófödte csúcsok, végtelen kötenger, melyet az idő alaposan megtépett, lemorzsol.

Szemem most már folyvást a térképet és a hegyeket, völgyeket nézi. Nagyon könnyen eltéved erre az ember és bizony fönn a magasban nincs senki, aki a jó utat megmutatja.

A magasságmérő már 3000-en felül mutat; a távolban látszik a hegygerinc, amelyen az ellenség állásai vannak.

Most mintha egy szabálytalan szél kerekedne; a gép lökéseket kap, jobbról, majd balról: látom, a pilóta erősen dolgozik, kivéd, vezet. Majd kis felhőfoszlányok jönnek, elszakadnak, eltűnnek.

Már elértük a 4000 métert. A hideg kezd elviselhetetlenné válni. Kezeim dermedtek és fáznak. Itt-ott, mint egy hegyes tű, egészen a csontig benyíjal a hideg. Nézem a hőmérőt: 38 fok hideg. Az orromat fogom, de nem érzem. Már a magasság is érezhetővé válik. Az ember elfárad, az izmok nehezen dolgoznak. A tüdő

de a szemét nem nyitotta ki. Aztán érezte, hogy valaki lélegzetét visszafojtva, szívére szorított kézzel, remegve áll előtte. A következő pillanatban ajkát leheletszerű csók érintette s érezte arcához közel egy forró arc lángolását. Majd eltűnt nesztelenül, mint egy álom, mint egy tünemény, csak a ruhája szegélyét látta az ifjú, mikor kiosont. Klára volt...

Egy hét múlva találkoztak.

Van ősz, mikor rövid ruhában, kivágott nyakú zubbonyban, édes illattal a nyomában, forró napsugárral a hajában vendégül jön a tavasz... és viszont most tavasz van s a virágillatos gyönyörű tavasz öregasszony képében kacérkodik velünk. Mintha távoli köd is látszanék. Nehéz, ólmos felhők vándorolnak jobbra-balra, helyüket sem találva; a japáni birs szép, piros virágai reszketve szórják le magukról a hideg eső cseppjeit. Szomorú képe van a kertnek. A virággyakban tavalyi, elsárgult virágindák áznak a vízben s az utakon apró, piszkos tócsák ülnék. Ilyen szomorú keretben állnak: Klára és Laci. Az előbbi fázósan burkolózik kendőjébe és Laci beszél.

— Látja, édes kis Klára, nem lehet ezen változtatni. Nem érdemlem én már finom, úri leány tiszta csókját. Az én csókom mérge! Testet, lelket gyilkoló és — Jolán tette azzá. Ő kergetett el kegyetlenül egy más világba, hol a csóknak nincs értéke... És... nem is mondom tovább, hisz maga előtt nem is szabad mondanom... Pedig milyen szívesen vettem volna azt a csókot, ha előbb jön! Talán megtisztított volna, visszahívott volna, ide, a forró, a lüktető, a napsugaras, igazi életbe. De most, édes Klára, most már késő... Legyen boldog, nagyon boldog.

— Most már késő, — ismételte a leány dideregve. A csöndes megadás és reménytelenség bús szava volt ez. Remegő, bánatos hang, könnyes szem. S a szívébe lassan beiródott az ifjú halvány képe örökre...

— Annám! Te angyal, add ide a Mária virágait. Hadd érezzem az ő dicsőségének illatát. Látod édesem, kicsi testvércém, így jár az, aki gyöngye az élettel küzdeni, aki gyöngye önmagát legyőzni, aki nem tud a saját rongyos testének

Március 24-től kezdve
az EMKE-kávéházban játszik

oooooooooooooooooooooooooooo

az első budapesti elite
női zenekar

oooooooooooooooooooooooooooo

Miskolczy K. Sándor
karmester vezetése alatt.

oooooooooooooooooooooooooooo

erősen zakatol, kevés a levegő; és néha-néha azt is érzem, hogy szívem van.

Most elértük az ellenség vonalát. Messze alattunk néhány kis fehér felhőgomolyag libeg a levegőben: az ellenség első srappelléje ezek. Mind közelebb jönnek. Egy-kettő már fölöttünk robban. Hallani nem hallok semmit a motorzaj miatt, csak látom, hogy erősen lönek.

De evvel törődnöm nem szabad. A pilóta a gépet vezeti és arra figyel, vajjon nem tűnik-e fel valahol egy ellenséges repülő. Én, a megfigyelő, az ellenséget nézem és jegyzeteket, rajzokat csinállok.

Most valami gyanúsát látok; ha nem tévedek, egy ellenséges nehéz üteg lesz. A távolság miatt pontosan meg nem mondhatom. A pilótának jelekkel (beszéd motorzaj miatt lehetetlen) tudtára adom, hogy menjünk lejjebb. A gázemelőt visszahúzza, a motor berregése elhal, a gép esik. Most erősen hallom a lövedékek robbanását jobbra balra, fönn-lenn, pattog, zúg. Egy lövés igen közelre jött. A gép előtt robbant. Mintha érezném a füst szagát. Vagy csak képzelődöm? A gép erősen esik; a motor csak zümmög. Most beszélni is lehet a pilótával. Tudtára adom, hogy azt az üteget, ott a sziklászakadék mellett — lefényképezem. Már csak 1000—1500 méterre vagyunk az üteg fölött, lévén az egy igen magas hegyen. Most már jól hallom a gépfegyverkattogást. Reánk lönek letről. Ilyen magasságokban a gépfegyver már veszélyesebb az ágyúlövedéknél.

A kívánt üteget pontosan látom, 4 ágyú, nehezebb fajta, kettő jobbra, kettő balra egy szakadék mellett. Hátról hóbavájt lakások. Az üteg fölé érve, lefényképezem több oldalról; a hozzávezető út, néhány barakk, minden-minden a lemezre kerül.

Megvan. Ismét zúg a motor. A lövedékeket nem hallom, csak látom. Emelkedünk. Most az ellenség háta mögé repülünk. Ott, egy úton tréncokosok hosszú sora, megszámlolom, a térképbe berajzolom és az időt feljegyzem. Majd két auto megy; felírom. Most egy kis falu fölé érünk. Itt egy olasz dandárparancsnokság székel. Sok barakk áll a falu szélén, lefényképezem.

Tovább, tovább, még nagy munka vár.

Egy nagyobb városka, vasúti végállomása az olaszoknak.

tömjénezni, így jár, mint én. El kell pusztulnia... de a Mária virágait tedd a szívemre... majd... igen... a dicsőség virágait...

Anna már előkészítette a hőmérőt. Most jön a láz, a rettenetes ellenség, mely pusztítva emészti a fiatal testet. Lassan kihúzza a puha párnát a feje alól, leveszi testéről a meleg takarót, amazz egy lószőrpárnával, a takarót egy vékony lepedővel pótolja. És a szegény ifjú vonaglik a kínos láztól, néha torz mosolyra húzódik ajaka és sok ránc keletkezik arcán, melyből már kihalt minden élet.

Néha öklével, erejét túlhaladva, nagyot üt a levegőbe... mintha küzdene egy láthatatlan, ádáz ellenséggel halálos tusában... Talán most is a karrieres kipárnázott ajtaján akar áthaladni, mely számára rejtett tövisekkel volt kibérelve...

A nyomdába egy napon fiatal, feketeruhás, gyászkalapos hölgyek jöttek.

— Gyászjelentést akarunk rendelni — szól az egyik.

— Tessék parancsolni. Itt vannak a minták gyászjelentésekről.

Az idősebbik szép hölgy forgatja a befüzött, különböző kiállítású gyászlapokat, a fiatalabb nézi.

— Jolán, ... nézd! ...

A hölgy odanézett s remegés nélkül olvasta: Valéry László tanárjelölt életének 23. évében...

— Igaz, Klára, te is ösmerted. Züllött fiú volt...

A pályaudvart néhányszor körülkeringjük. Fényképezek, jegyzetek.

Hirtelen a pilóta a balszárnyra mutat. Odanézek: három kis, golyófürta lyuk a szárnyon. A pilóta mosolyog; én is. Ezt még valahol az üteg fölött kaphattuk egy gépfegyvertől.

Egy más völgy fölött visszatartunk a front felé. Ismét jegyzetek. Az ujjaim már teljesen dermedtek a hidegtől. Soká már frni, fényképezni nem tudok.

Egyszerre, mintha egy fekete pontot látnék a levegőben Ellenséges repülő? A pont közeleg, igen, repülő. Mi is megfordulunk, feléje tartunk. Még nagyon messze van. A gépfegyvert vizsgálom, egypár lövést a semmibe leadok: rendben van. (Csak ha az ujjam mozgékonyabb volna!)

Hogy mit éreztem? Semmit. Komolyan, semmi különöst. Se nem örültem, se nem félttem. Nézttem és vártam; nyugodt voltam.

Már jól látom az alakját; hasonló, mint a mi gépeink, kétfedelű, közép nagyságú.

Most kissé oldalt fordul — mi az? Nem tévedek? A középponti hatalmak közös repülőgépjelvényét, a vaskeresztet pontosan felismerem. Igen, most már jól látom; saját gép.

Már igen közel vagyunk egymáshoz. Most elértük egymást. Integetek, a másik is visszaint. Egy szomszéd repülőszázad gépe lesz. Már el is hagytam. Én balra, a front felé kanyarodom. Ő jobbra, egy felhőben eltűnt.

Hogy mit éreztem? Egy kis csalódást. Csak most tudtam, hogy egy ellenséges gép jobb lett volna, szép lett volna...

No nem baj, majd máskor. (Azóta, bizony már volt is...)

Ismét a front fölött vagyunk. Újból lönek. Körülöttünk sűrű füstfelhőcskék. Még kissé fényképezek, rajzolok, írok, — a feladatokat teljesítem.

A pilóta a kezére mutat. Értem. Fázik a jó ember. Haza akar menni. Bizony nekem sincs melegem és a tüdő is kellemetlenül érezhetővé válik. Két-három óra 4—5000 m. magasságban, már igen szorongó érzéseket kelt.

Gyerünk haza! A pilóta, aki már jól ismeri ezt a terepet, mindenholnan egyedül haza talál s így a megfigyelő itt már nem vezet.

A hazaúton jegyzeteket rendezgetek, majd miután a vidék nézésében elfáradtam (a végtelen hómézőktől igen fájnak a szemek), egy cigaretta rágyújtok, majd még egyre. Az egyiket előre nyújtom a pilótának. Nem könnyű dolog a nagy huzatban a pipázás; de hát megy...

Már látom a hazai völgykatlant. A motor eláll, halkán berreg; a gép esik. Alsóbb rétegekbe kerülve, a hirtelen nagyobb légnomástól zúgnak, fájnak a fülek. Ez azonban hamar elmúlik.

A repülőter, a hangárok, a kis városka háza.

Most spirálisokban lemegyünk. A gép ferdén áll, a feszítődrótok sikítanak, dudorásznak. A magasságmérő 300 at mutat. A gép kiegyenesedik és a városka tornya fölött a repülőter fölé tart. Ismét látom a zsebkendővel intő embereket. Pár pillanat és előttünk a repülőter. 50, 30, 10, 3 méter, és már ugrik a gép, földet ért, kifut, megáll.

Kiszállunk. Még egy srappellövés hátul a farkon. Különbben rendben. Szerencsésen itthon. «Gut Land!» Ölel barátod: *Ervin.*

SÁROS FÖLDJE 1914—1915.

Asárosi orosz betörés története, a megszállott községeket feltüntető térképmelléklettel. :: Irtá Dvortisák Győző.

Kapható a Kósch Árpád írószere- és a Stehr-féle könyvkereskedésben 1 K. 80, vidékre 1 90 f.-ért.

«Nagypénteken mossa Holló a fiát» című népdalnak a nép által magyarázott eredete.

Egyike a legrégebb és legszebb magyar dalainknak. Éneklik országszerte és mégis sokan vannak, kik nem értik. Az érthetlenség főleg abban áll, hogy az első sor semmi összefüggésben nem látszik lenni a többivel.

A magyar népdalnál nem is akadunk meg ezen, mert a legtöbbje hasonló szerkezetű. Első pillanatra ez sem feltűnő, mert megszokott módon eme két sorban is, a magyar nép gondolatmenetének játszását látjuk. Bár eredetét vizsgálva, ennél többet fedezünk föl benne.

Térjünk el most a kritikától, hagyjuk a kutató természettudóst, ki nem láthatta a holló ama szokását, hogy mossa a fiát; még hozzá nagypénteken, s hallgassuk meg az egyszerű embert, a nép fiát!

Dunántúl utazva, ott egy tanyai embertől hallottam ezen dalnak a származását.

Tudvalevő dolog, hogy nagypéntek a katolikusok egyik legnagyobb böjt napja, mit minden igazhívő szigorúan tart be. A buzgó hívők egész nap nem esznek, nem isznak semmit (a vizet kivéve), s az egész napot a templomban töltik, gyóznak, s ájtatosan imádkoznak.

Történt egyszer, hogy egy Holló nevű gazdember épp e napon gyónt így, a mellette ülő, s ugyancsak gyóntni készülő fiával. A fiú állán már pelyhedzik a szakáll, tehát azon kor éveit tapossa, midőn az ifjúnál már azon eszmék kezdenek érvényre jutni, miket a «csöndes hallgatag gondolat a szív fenekére zár, s amely eszmék, érzelmek miatt többet kell szenvednie az ifjúnak, mint egy megláncolt és vérverítéssel izzadó rabnak».

Az atya megtisztulva bűneitől, fiát engedti a lelkiatyja elé.

Ez nagy ájtatosságának közepette észre sem veszi, hogy oly hangosan találja bűneit felsorolni, hogy az atya — ki mellette térdelve penitenciáját végzi — kénytelen azokat meghallgatni.

Szegény fiú! Jobban tette volna, ha csendesebben sorolja fel azokat!

Az istentisztelet alatt nem szólt a fiának semmit, sőt útközben sem, mintha nem is hallott volna semmit sem. Midőn azonban a szomszéd-ságban levő Boris asszony bormérése elé érkeztek, az öreg szíve hevesebben kezdett dobogni, kitört belőle az összes keserűség; mindamellet elég csendesen szólt hozzá: «Gyerünk be fiam! Látogassuk meg a gazdag özvegyet. Nem iszunk ugyan bort máma, de másképp is feltűzelhetjük magunkat».

A fiú arca hirtelen más színt öltött, rosszat kezdett sejteni.

A borozóba belépve, a «szép asszony» (amint a falu népe nevezte) nyájasan és mosolyogva fogadta Holló uramat és a fiát.

Ami az asszonyt illeti, méltán viseli a «szép» nevet. Termete karcsú, járása könnyed, epedő fekete szemekkel, pici, mosolygó szájjal, mélyen piros arccal, mely még a szemek körül sem enged ellágyult szinezetet látni.

Valóságos ideál alak! Nem csoda tehát hogy úgy az apa, mint a fiú egyaránt szerelmes volt a szép asszonyba. Tudta ezt az egész falunépe. A fiút kezdetben az asszony nem vette komoly számba. Az öreg Holló körül azonban annyira forgolódott, hogy az eljegyzést is megtartották. Azóta teljes boldognak érezte magát az öreg Holló, eszébe sem jutott valakire féltékenykedni, legkevésbé pedig saját fiára. Ezt ki is mutatta azáltal, hogy holmi üzenetekkel küldözgette őt hozzá.

Így történhetett meg azután az is, amit a fiú hangosan meggyónt a templomban, t. i. hogy Boris asszony két piros orcáját addig csókolgatta, míg az is vissza nem felegetett tüzes csókjaival.

M

SZERKEZTETÉSEK
REMENYI
WICK

A lap szelle
vonatkozó k
Flórián-utca
külden

Hogyan nye

Vallásérke
gáriságnak, p
a felebaráti sz
nemcsak a ta
cseket, gyermek
viceversa tan
gyermek min
szul — gyakr
tését nyeri,
csillapíthat; e
kellőleg meg, c
nélkül. Csak
is, a tanító is
amit ad, az le
ságból kiemelk
fogékony és
iránt. Hogy a
szeresse, ámb
kell hogy nap
zetlenül fárad
nemcsak mint
tanórán, hogy
nem csinálunk
nem a gyermek
élete alapján
neki való tartal
neki, amit emb
sége kíván. A
s célja a gyer
céljával, hanem
relve a jelenév
Key, L. Gurl
gyermektől ve
dönt, de ez nem
a gyermek fejl
zodom. Sok t
jövővel fenyege
lejárátú váltóra
ad kölcsönt, a
A jelen is legy
venitse életét;
hetni, ha az
honisme —, m
indulunk ki. A
hallgatni a ta
pezzgővérű, ak
kell ex cathedr
zandó tananya
értése, az osztá
dialóg és dispu
eredője, mint
Kapcsolják bele
régibe, abstrah
alkalmazták, ad
figyelésre, sok
ki van már prób
is, bátran eltan
örülhetünk neki
s egyéb a gyerme
járásunk folytán
kedő szellemének
előrehaladását: a
kedvet, örömet a
elmélyedéshez, ko
összpontosítás n
aki nem tud kor
ez a rosszfejű, f
Elsősorban a
tanításnál, fegy
módon két nehé
a bolhacspést, so
nem a tórszúrás
hely, melyre lép

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:

KÓSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI
INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

.... Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete. ....

Hogyan nyerhetjük meg tanulóink szeretetét.

Vallásérkölcnek, szociológiának, állampol-
gáriságnak, platói államrendszernek a leglényegje
a felebaráti szeretet, kétségkívül az iskoláé is ez;
nemcsak a tanító szeresse a rábízott szülői kin-
cseket, gyermekeit, hanem tegyen mindent, hogy
viceversa tanulói is szeressék őt. Szüleiktől a
gyermek minden szükséglete, sőt — elég rossz-
szul — gyakran minden kívánságának kielégít-
ését nyeri, az iskola csak szellemi éhséget
csillapíthat; ez éhség sok gyermekben nincs is
kellőleg meg, csillapíthatása se jár ingyen, munka
nélkül. Csak a forma lehet egyenlő, a szülő
is, a tanító is kedvvel, barátságosan ad, támogat;
amit ad, az különbözik, csak a természetrajzi-
ságból kiemelkedett, magasabb színvonalú tanuló
fogékony és hálás az iskola nyújtotta kosztja
iránt. Hogy a tanuló az iskolát és a tanítót
szeresse, ámbár igába fogják és munkáltatják,
kell hogy napnál világosabban lássa, hogy ön-
zetlenül fáradozunk érte, csak legjavát akarjuk,
nemcsak mint végcél, hanem minden egyes
tanórán, hogy nevelési s tanítási módunkkal
nem csinálunk siralomvölgyet az iskolából, ha-
nem a gyermeki élet keretein belül, testi s lelki
élete alapján megmentjük a horror vacui-tól,
neki való tartalmat nyújtunk, megadjuk mindazt
neki, amit embersége, jobban mondva: gyermek-
sége kíván. A tanítói működés kiinduló pontja
s célja a gyermekkel számol, nemcsak a jövő
céljával, hanem ennek alárendelve s tőle vezé-
relve a jelenével is. Nem úgy értem, mint Ellen
Key, L. Gurliitt, mintha a pedagógia csak a
gyermektől veheti irányát, korántsem, a végcél
dönt, de ez nem háborgat abban, hogy a jelenben
a gyermek fejlődési fokával számolok s hozzá iga-
zodom. Sok tanító rendesen a gyermeket a
jövővel fenyegeti vagy kecségteti, ilyen hosszú-
lejárátú váltóra semminemű takarékpénztár nem
ad kölcsönt, a tanítót sem serkenti munkára.
A jelen is legyen kedvére való, érdekelje, ele-
venítse életét; mind a kettőt nem nehéz elér-
hetni, ha az életből, körülöttünk levőből —
honisme —, mely a tanuló lelkét megkapja,
indulunk ki. A passzív csendben való ülés, meg-
hallgatni a tanító előadását, ez sem való a
pezsögővérű, aktív hajlamú tanulóknak, nem is
kell ex cathedra perorálni, hanem a feldolgo-
zandó tananyag, az életből való dolog meg-
értése, az osztály közös munkájának eredménye,
dialóg és disputáció örökifejtése, együttműködés,
eredője, mint ezt Ziller szépen magyarázza.
Kapcsolják bele maguk a tanulók az újat a
régibe, abstrahálják ők maguk az új tételt,
alkalmazzák, adjunk alkalmat nekik sok meg-
figyelésre, sok nekik való kísérletre, e két dolog
ki van már próbálva s van szép német irodalma
is, bátran eltanulhatjuk tőlük. Mi tanítók csak
örülhetünk neki, ha az érdekes öntevékenység
s egyéb a gyermek lelkét kielégítő pszichológiai el-
járásunk folytán a tanuló *érsi a sikeres munka, növe-
kedő szellemének gyarapodását, emberi művoltának
előrehaladását: a jó siker jóleső érzést fakaszt,
kedvet, örömet a tanuláshoz, a figyelemhez, az
elmélyedéshez, koncentrált formában.* Ez a szellemi
összpontosítás nyitja a jóeszű tehetségnek;
aki nem tud koncentráltan figyelni, elmélyedni,
ez a rosszfejű, felületes.

Elsősorban a tanító legyen koncentrált a
tanításnál, fegyelmzés s tanítás a fentemlítt
módon két nehéz dolog; az élet ránk pazarolja
a bolhacspést, sokszor, képletesen szólva, majd-
nem a törzúrát is, de «vesd le saruidat, e
hely, melyre lépsz, szent» mondja az iskola.

Még azt is el kell felejtene, hogy otthon nincs
pénz s feleséged, e szigorú ekzekutor fenyeget,
nem készíted számodra s gyermekeid számára ebédet,
nincs miből, — gond nélkül nem élhetsz, pláne
a háborús drágaságban: emelkedjél túl az
anyagiakon, ez a hivatásod, a közönséges emberi
meghatározottság téged le ne nyűgözzön! A
világ háládatlansága se zavarjon. Akiben nincs
idealisztikus lelki vonás, pénzeln akar, menjen
a bankokráciába, az «aranykéz» — a holtkéz
ellenlábasa — palotájába; az iskola a dolgozó,
tintás kéze.

A gyerekeket megnyerni szép mesékkel,
avval, hogy résztveszünk játékaikban — szép;
tény, tudjunk szépen mesélni, olvassunk gyer-
mek- s népirodalmat, képezzük magunkat ad
hoc, a fődolog a detailszínezés, játszani nem
tud mindegyikünk, akár ha másképpen tempera-
mentusmos, világravaló eleven is. Ez utolsó kell,
az elsavanyodott, akár ha sok elméleti búvár-
kodástól, olvasástól áporodik is, nincs a tanuló
inyére, nem szereti; szereti az élet, ki még a
tanuló életével is törődik, apró, kicsi örömeivel,
bánatával, hozzátartozóival: minde tekintetben
szükséges az iskola s szülőház kapcsolata, ha
csak «szülői értekezés» képében s ahol kell,
direkt látogatás a szülőknél.

Ne mutassuk, hogy az egyik tanuló jobban
szeretjük a másikkal, gyakran e tekintetben
igazságtalanok lehetünk, mert a gyengébb tan-
uló talán többet fáradozik kevesebb eredményén,
mint a jó, kinek jó tehetség adatott, amivel
megint születési arisztokráciát dédelgetnénk,
mintha csak született bárót kedvelnénk. Éppen
a gyengébb szorul barátságunkra, hogy ennek
fejében iparkodjék jobban, barátságunk kedvéért.
De ez se igazságos, séthetné a jobbtehetségűt;
foglalkozunk többet a gyengével, de úgy, hogy
a mélyebb eszű belássa helyes eljárásunkat.
Négy évtizedes tapasztalatom mondatja velem,
a barátságos érintkezés a tanulókkal kellő tapin-
tattal sose árt, de árt az, ha a tanítónak ki-
választottjai vannak. Ezek a jobb tanulók szoktak
lenni, pedig ezeknek nem kell e figyelmesség.

Freund Bernát.

Irodalom.

A zenei kultúra népszerűsítése. Amíg
a németországi tanítóegyesületeknek és tanító-
szervezeteknek valóságos csodás taglétszámú
és felépítésű dalosszövetségeik vannak, addig
Magyarországon a dal és a zene népszerűsítése
terén mi sem történik. A zeneművek drágasága
a legtöbb tanítót abban is akadályozza, hogy
önmaga hódoljon a zene nemes élvezetének,
hiszen a szűkös fizetési viszonyok mellett lehet-
etlenség az egyes daljondóságok kottáinak 2—3
koronás árait megfizetni. Éppen ezért külö-
nösen a nagyobb részt zenekedvelőkből álló
magyar tanítószegély szemponyjából örömmel kell
üdvözlönnünk azt a nagy kulturált szolgáló
zenés folyóiratot, mely «Százszekes zenéje» cím-
mel a zene népszerűsítésének és olcsóvá tétel-
ének programját szolgálja. A folyóirat negyed-
évenként 6 pompásan kiállított füzetben 25—30
zenemű kottáját közli zongorára (tehát harmó-
niumra is) és énekre (tehát hegedűre is). A
legjobb dal szöveggel, még pedig magyar-
német szöveggel jelenik meg. Ez a folyóirat
végre lehetővé teszi a tanítószegélynek, hogy iga-
zán olcsón juthasson elsőrendű zeneújdon-
sághoz. A 25—30 zeneművet tartalmazó negyedévi
hat füzet előfizetési díja mindössze 4 korona,

holott eddig ennyi kottát 50—60 koronáért is
csak sok levelezéssel és utánjárással lehetett
megszerezni. Ha a különösen kényes igényű
zenekedvelő a 25—30 dalból csak 5—6-ot talál
ízlésének megfelelőnek, akkor is ötször ol-
csóbban jutott a zeneműhöz, mint különben.
A tanítószegélynek vélünk szolgálatot tenni, mikor
felhívjuk figyelmét erre a zenekultúránk szem-
pontjából óriási jelentőségű folyóiratra, melynek
kiadóhivatala Budapesten V., Kálmán-u. 22. sz.
alatt van.

Körlevelek.

1333. szám.

Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvárm. területén működő összes tanítókhöz.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr folyó évi
4000. számú rendelete alapján felhívom tan-
kerületem mindazon tanítóit, akik rövidebb vagy
hosszabb időre a katonai szolgálatból szabad-
ságot kaptak, rokkantság vagy bármi címen el-
bocsáttattak, továbbá, akik mint nélkülözhetet-
lenek föl vannak mentve, a katonai igazolványi
lapjukat, a szabadságolást, elbocsátást és fölmen-
tést tartalmazó határozatot, az iskolaszék, illetve
a gondnokság elnökének hitelesítésével ellátott
másolatban hivatalomhoz, felelősség és a követ-
kezmények terhe alatt, azonnal terjesszék be.

Eperjes, 1917. április 6.

Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

1280—1917. sz.

Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye valamennyi elemi iskolai igaz-
gatójához, illetve vezető-tanítójához.

F. évi május 2-ikán nyílik meg a Bujanovics
Gyuláné ömeltósága és Grámer Nándor őrnagy
vezetése alatt álló Sárosvármegyei hadiemlék- és
múkiállítás, a sárosvármegyei és eperjesi hadi-
árvák javára.

A nagy körültekintéssel és gondossággal
rendezett tanulságos kiállítást tankerületem el-
iskoláinak tanulóifjúsága is megtekintheti és
pedig május 7-ikén és 8-ikán, amikor a kiállít-
ás megtekintése után a résztvevő el. és ismétlő-
iskolai tanulóifjúság részére az «Olympia»-mozgó-
színházban a gyermekeknek is megfelelő mozi-
előadást (amennyiben a koronázási filmet sikerül
megszerezni, úgy a királyi koronázás lesz be-
mutatva) is tartat a rendezőbizottság.

A kiállítás megtekintéséért és a mozielő-
adásért fejenként 50 fillért kell a tanulóknak
fizetniük a fentebb említett jótékony célra.

Fölötte kívánatosnak tartanám, ha tankerü-
letem tanulóifjúsága minél nagyobb számmal
tekintene meg a tanulságos kiállítást. Felhívom
azért Címet, szólítsa fel és a jótékony célra való
tekintettel is hatékonyan buzdítsa tanítványait,
illetve a szülőket a jelentkezésre s tegyen hoz-
zám legkésőbb április 20-ikáig jelentést, hogy
hány növendékkel fog a kiállítás megtekintésére
megjelenni? Hogy a két nap közül a tanuló-
ifjúságával Cím melyik napon jelenjen meg, azt
a jelentések beérkezése után, még egyéb eset-
leges közölnivalókkal együtt fogom idejében
tudomására hozni. Megjegyzem, hogy az ifjú-
sághoz felnőttek is csatlakozhatnak, de ezek
száma is bejelentendő. A vasúton jövő tanulók
részére, ha legalább tízen vannak, kedvezmény
kérendő, illetve a vasúti állomásfőnöknél a tanul-
mányi útra jövők száma idejekorán szintén be-
jelentendő, hogy a kedvezményes bárca kiállít-
ható s elegendő vasúti kocsit csatolható legyen.

Eperjes, 1917. március 31. Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

1196—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye valamennyi el. iskolájának, jellegkülönbség nélkül.

Felhívom a tanítói kar figyelmét az iskolai év vége felé évről-évre megteendő *időszaki jelentésekre*, nevezetesen 1. az alkoholelles nap megtartásáról és ezzel kapcsolatban az egész évben keresztültvitt alkoholelles küzdelemlről, 2. a békenap megtartásáról, 3. a tuberkulózis elleni küzdelemlről teendő, gondos körültekintéssel és részletességgel összeállítandó jelentésekre.

E tanügyi lapban, melynek egyes példányai minden sárosvármegyei iskolában kötelességszerűen őriztetnek, évről-évre körvonaloztam a fenti jelentések megtételénél szem előtt tartandó irányelveket. E régebbi körleveleim tehát újra elolvasandók. Azok kiegészítésül ezúttal a következőket jegyzem meg:

1. *Alkoholelles nap* gyanánt ezúttal *április 20-ikát* jelölöm ki. E napon a gyermekek értelmi fokához mért, az alkohol káros hatását meggyőző módon, megrázó színekkel esetelő előadás tartandó és a tanító urak leleményességéhez képest az ünnepség esetleg más programponthoz beillesztésével is változatosabb tehető. E nap mikénti megtartásáról, valamint általában az egyes iskolákban az alkoholelles küzdelem terén az egész tanév folyamán elért eredményekről az 1903. évi 1125. eln. sz. vall. és közokt.-ü. miniszteri körrendelet értelmében a miniszter úrnak évről-évre részletes jelentést kell tennem, miért is a tanító urak részéről is kimerítő jelentést várok és pedig legkésőbb június 1-jéig.

2. *Békenap* gyanánt, a hagyományos szokásnak megfelelően, *május 18-ikát* (az első hágai békekongresszus megnyitási napjának évfordulóját) tűzöm ki, mely ez évben péntekre esik. Amennyiben a tanév egyes helyeken netalán korábban zárulna, a békenap korábbi időre is áttehető, de minden körülmények közt megtartandó. Lefolyásáról június 15-ikéig minden iskola jelentést tartozik hozzám beküldeni.

3. *Tuberkulózis elleni küzdelem* eszméje is állandóan felszínre tartandó és egy szabadon választandó előadási napon ily tárgyú beszéd és felolvasás tartandó. A tuberkulózis elleni küzdelem érdekében kifejtett munkásságról is június hónap jelentést teendő.

Nyomatékosan felhívom a tanítói kart, hogy a fenti három ügyben irandó jelentéseit feltétlenül külön-külön lapon tegye meg, mert azokat külön-külön kell gyűjtenem. Minden figyelmeztetésem dacára a múlt évben is érkeztek be hozzám egybefoglalt jelentések. Az ilyeneknek beküldőit mint kiváltképpen hanyag egyéneket fogom nyilvántartani.

Eperjes, 1917. március 29. Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

1235—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye valamennyi el. és polg. iskolájának, jellegre való tekintet nélkül.

Hivatkozással a vall.- és közokt.-ü. miniszter úr által elrendelt és évről-évre megtartandó *madarak és fák napja* ügyében e lapban a múlt évben megjelent és minden tanító által újra elolvasandó körleveleimre, értesítem az összes polg. és el. iskolák vezető-tanítóit, illetve igazgatóit, hogy a jelen tanévben madarak és fák napja gyanánt *május 9-ikét*, szerdát tűzöm ki, megjegyezvén, hogy amennyiben e napon zord időjárás volna, az a legközelebbi szép napon tartandó meg. Amennyiben pedig az iskolaév előre nem látott okokból netalán egyes helyeken még ennél is hamarabb zárulna, az ünnepség akkor is megtartandó valamely tetszés szerint választandó előbbi napon, akár áprilisban is, — szóval a tanév korábbi befejezése sehol sem szolgálhat ürügyül az ünnepély elmaradására.

Az Orsz. Állatvédő Egyesület, mely a megtartott ünnepségeket nyilvántartja és elbírálja, a f. évi 177. sz. a. hozzám is intézett körlevele szerint az egyes iskoláktól a következőket kívánja meg: hogy

1. a madarak és fák napjának ünnepélyt tartásuk meg,

2. az ezzel kapcsolatban álló Orsz. Ifjúsági Madárvédő Ligát szervezzék és fejlesszék és

3. az ünnepélyről és a ligáról szóló iskolai jelentést a NÉPTANÍTÓK LAPJÁ-nak április 12-iki számában mellékletként megjelenő kérdőív felhasználásával június végéig küldjék be hozzám (még akkor is, ha nem tartották meg az ünne-

pélyt; ez esetben jelezzék az ünnepély elmaradásának az okát).

Főlemlítem, hogy a jelentéstevők mind megkapják a VIII. évkönyvet, melyben adataik napvilágot látnak. Ezúttal újlag felhívom a tanító urak figyelmét a madarak és fák napjának jelentőségére és egész éven át való előkészítésére, a gyakorlati természetápolásra (faültetés, madáretetés, odúkészítés és -kiakasztás), az előjáróságok, gondnokságok, iskolaszékek és a közönség bevonására, az Orsz. Ifjúsági Madárvédő Liga fontosságára és az általános állat- és növényvédelemre.

Felhívom végül az egyes iskolák vezető-tanítóit, hogy az ünnepély lefolyásáról szóló részletes jelentéseiket f. évi június hó végéig teljesen külön (azaz minden egyéb tárgyú jelentéstől teljesen elkülönítetten) lapon küldjék be hozzám annál is inkább, mert a beküldött jelentésekről, előírás szerint igen szigorú nyilvántartást kell vezetnem.

Eperjes, 1917. március 30. Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

1188—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye valamennyi el. iskolai tanítóhoz.

A m. kir. vall.- és közokt.-ü. miniszter úr f. évi március hó 22-ikén 2469—1917. eln. sz. a. a *kártékony rovarok*, különösen a *cserebogarak irtása* és az V—VI. oszt. tanulóknak a munkához való mikénti felhasználása tárgyában körlevelet bocsátott ki, mely a NÉPTANÍTÓK LAPJÁ-ban márc. végén jelent meg. E rendelethez — mihez tartás végett — külön is felhívom a tanítói kar különös figyelmét.

Eperjes, 1917. március 30. Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

1096—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő önellő, valamint összes kisebb fokozatú gazdasági népiszkola vezető-tanítójához.

A m. kir. honvédelmi minisztérium Hadsegélyző Hivatala azt a célt tűzte maga elé, hogy a m. kir. Rókkantügyi Hivatal budapesti dunabalszéli rokkantiskolájában kiképzett rokkant katonák bevonásával a *haszai gyógynövénytermelést* országosan szervezi.

Ebbe a munkakörbe az önellő, valamint a kisebbfokozatú gazdasági népiszkolákat is be akarja vonni és gyakorlati oktatók kiküldésével gondoskodni óhajt arról, hogy ezen iskolák tanulóit a gyógynövények természetét főleg gyakorlati úton minél behatóbban elsajátíthassák.

A m. kir. vall.- és közokt.-ü. miniszter úr f. évi március hó 8-ikán 28,438/VII. e. sz. a. kelt rendelete értelmében a Hadsegélyző Hivatal ez irányban kifejtendő tevékenységét a maga részéről is támogatni és előmozdítani óhajtván, felhívom Címet, hogy a gazdasági ismétlő-iskolai Szervezet és Tantervnek a gyógynövények természetére és tanítására vonatkozó rendelkezéseit pontosan tartsa be. Megjegyzem, hogy a tankerületembe tartozó gazdasági népiszkolákat a Hadsegélyző Hivataltól esetről-esetre veendő megkeresések alapján megfelelő utasítással fogom ellátni. Cím ekként tett intézkedéseiről esetről-esetre hozzám jelentést tegyen.

Eperjes, 1917. március 20. Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

791—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő összes népoktatási intézetek helyi hatóságaihoz, igazgatóihoz és vezető-tanerőikhez.

Hivatkozással a m. kir. vall.- és közokt.-ü. miniszter úrnak 1917. évi február hó 17-ikén 977. eln. sz. a. kelt és a NÉPTANÍTÓK LAPJA f. évi 9-ik számában egész terjedelmében közreadott rendeletére, mely a *bőrpótlóanyagok használatára, illetőleg a lábbelivel, valamint a ruházattal való takarékoskodás* szükségére vonatkozik, felkérem tankerületemben levő összes népoktatási intézetek helyi hatóságait, hogy tekintve a rendeletnek nagy horderejét, ennek minél hatékonyabb foganatosítása érdekében a saját hatáskörükben minden lehető kövessenek el és ez irányban tett eljárásukról hivatalomat esetről-esetre értesítsék.

Eperjes, 1917. március 20. Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

673—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Valamennyi áll. el. isk. igazgató-, illetve vezető-tanítójának s áll. el. iskolai gondnokságának.

A 3452—1916. sz. a. az ifjúsági könyvtárak végeredményeit feltüntető X. számú kimutatás

(ezelőtt IX. sz.) betérjesztése tárgyában kiadott körlevelemre beérkezett válaszokból úgy látom, hogy tanfőtársaim legnagyobb része, különösen pedig azok, akik mint helyettesek vagy ideiglenes szolgálatra beosztottak jelen állomásukon nem régóta működnek, maguk sincsenek tisztában az ifjúsági és tanítói könyvtárak mikénti állásával. Nem tudják megállapítani, hogy mely típus avagy típusok állanak még törlesztés alatt, hány részlet fizetett már ki s mennyit kell évente (legkésőbb minden év dec. 25-ikéig) a Magyar Könyvkiadók Alkalmi Egyesülete Budapest (Athenaeum) címére beküldeni.

Felhívom azért már most Címet, hogy jóelőre tanu'mányozza át a vezetésére bízott áll. el. isk. ifjús. és tanítói könyvtárára vonatkozó adatokat, hogy a jövő 1917—1918. tanévre szóló ifjús. és tanítói könyvtári költségvetések betérjesztésekor (legkésőbb minden év szeptember hó 25-ikéig terjesztendő be) idevonatkozólag részletes jelentést tessen hivatalomhoz. Egyben felhívom Cím figyelmét a 3452—1916. sz. a. kelt körlevelemben vázolt miniszteri rendelkezések szem előtt tartására, különösen pedig arra, hogy az 1917—1918. tanévi törlesztést az alkalmi egyesület címére (csak a legutolsó részletnél fillér pontossággal) legkésőbb december 25-ikéig adja postára, illetve a vonatkozó igazoló-szelvényt az együttes törlesztési kimutatásba való bejegyzés végett ezen határidőig küldje be hivatalomhoz.

Eperjes, 1917. március 5. Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

Hírek.

Felhívás. A Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége a nem állami tanítók anyagi helyzetének előmozdítása érdekében memorandumot nyújtott be a képviselőházhoz és ezen ügyben audienciázott minden illetékes tényszerűen, még pedig várható eredménnyel. Ezen alkalmából felkértem a *kartársak*, hogy keressék fel soraikkal az országgyűlési képviselőjüket, hogy a nekik is megküldött memorandumot figyelemre méltassák és azt hathatósan támogatni sziveskedjenek.

Március 15-ikének ünneplése Girálton. A girálti állami el. iskola tanítótestülete emlékezetes módon, «A hadiárva» c. gyermekszindarab előadásával és élőképek rendezésével ülte meg a nemzeti ünnepet. Honleányi lelkesedéssel párosult rendkívül nagy fáradságot fejtett ki az elért kiváló siker érdekében Tahy Zsuzsánna áll. tanfőtő. Az ő buzgalmának, valamint hadusfalvi Spillenbergné Barna főszolgabíró és neje, a Vöröskereszt-egylet girálti fiókja elnökei melegen pártoló, lelkes és lelkesítő érdeklődésének köszönhető, hogy az ünnepély az egész vidékről egybegyűlt előkelő értelmiség hazafias érzelmeinek manifesztációja volt. Nagy hatást tett a jelenlevőkre a nevezett tanfőtő vezetésével az ifjúsági énekkar által előadott Kossuth-induló, mellyel kapcsolatban, annak dallamában, Tahy Zsuzsánna költői lelkéből fakadt következő verssorok éneklése felejthetetlenül tette a gyönyörű előadást:

Kossuth Lajos, édes apánk,
Látod, hogy küzd magyar hazánk!
Rossz szomszédok dúló hada
Szent határit megtámadta.
De él még a magyar szabadság!
Él még a haza!

Vörössipkás honvéd helyett
Csukaszürke honvéd termett.
Damjanich járj a nyomába!
Zászlónkat vidd diadalra!
Éljen a magyar szabadság!
Éljen a haza!

A 228 kor. 70 fill. tiszta jövedelmet a Vöröskereszt-egylet, a hadban elesett magyar tanítók özvegyei és árvái, valamint a sárosmegyei tanítók hadiárvai javára fordítják. Az előadás után társasvacsora volt. A majdnem hajnalig együtt maradt társaság azon lélekemelő tudattal oszlott szét, hogy, mint a legnagyobb idők tanúja, méltó módon járult hozzá a 48-as események és eszmények, valamint a jelenkor napjainak, szent önvédelmi harcunk, nemzeti életünk jövőjeért folyó küzdelmünk hőseinek apoteozisához. Végül még nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy az isk. ünnepély körül méltó elismerés illeti Chlebák Mihályné, Stocker Antalné, szegfalvi Szeghy Andorné, Zahler Aladárné úrnőket, valamint Árpád Gyula, Ferenczy Antal és Zsabka Emil urakat, kik fáradozásukkal jelentékenyen előmozdították az ünnepély sikerét.

Ezzel a felfeltöltött volt mérgező vegye ő el mos választania: vag kell válnia.

Az öreg gyodadobta menyaszabadkozott a cártatlan megnyit nek, Holló ura a földön a gyűrt kiejtett szavakkal találta mosdatni, mikor a házból

Az esemény gyűrü visszaadására adott alkalm kívül bánthatta csak tépett ruhávonult az utcán s Nagypénke Ez a világ meg Mondja meg Mit vétettem Bártf., 1917. ápr. 4.

Hadiárva. Rokk

A sárosvármegye gyámpé a következő adom A már nyugtázott A eperjesi kir. adó

Lakatos József a koszörümegevált Gábor 4, Boldizs Soma, Szász Ödön Ramaszetter Rezső Dobay Ilona és Mária 2—2 koro A BARTFAI KATH. Eg szerkesztőjének g Wischin Gyöző kö bogdányi körbet feleslege címén

Telekessy János a polyhanusfalvai A Bártfai Takarékp Ferenczy Antal girál 15-iki társasvacsor Majernyik György, bírájának gyűjtése Lippai János körjeg közbenjöttével gy Kavocsán községi Hernádszékely Sároskifalu

Hernádszentistván Roskoványi József Rosenberg J. töltse Scsavniczky Imre kör A kir. tanfelügyelő Margit fintai tanít Fekete Béla szolgabír András és társai A Eperjesi Széchen 1917. március hó 3 Hubay-hangversen Faragó József kir. tan útján: az áll. tanító igazgatósága a má hangverseny jöved

A fentebb felsoro nyugtázom. Együttal zóknak és gyűjtőkne sikeres fáradozásukér — hálás köszönetet m Eperjes, 1917. április

Az eperjesi hadi héten a következő ad a) a városi Széchenyi-kör hangver Engländer Adolf Hubay-hangverseny a felülfizettek: Déri Gyula és neje gr. Wengerszky Hug dr. Dobay Zsigmond

Ezzel a felfedezéssel Holló uramnak meg volt mérgezve a jövő boldogsága. Hogyan vegye ő el most már Boris asszonyt? Kellett választania: vagy a fiától, vagy a jegyesétől kell válnia.

Az öreg gyorsan határozott. Fia láttára odadobta menyasszonya elé a jegygyűrűt. Hiába szabadkozott a csinos menyecske, hogy az csak ártatlan megnyilvánulása volt az anyai szeretetnek, Holló uram hajthatatlan maradt. Otthagyt a földön a gyűrűt, a fiát pedig holmi cífrán kiejtett szavakkal, meg két tenyerével úgy megtalálta mosdatni, hogy fehér volt, mint a fal, mikor a házból kitörtorgott.

Az esemény sokáig titokban maradt, s a gyűrű visszaadása sok mindenféle mende-mondára adott alkalmat, ami a szép asszonyt rendkívül bánthatta és gyötörhette, mert egyszer csak tépett ruhában, vérben úszó szemekkel vonult az utcán s dúdolta e dalt:

Nagypénteken mossa Holló a fiát,
Ez a világ kigyót-békát rám kiált.
Mondja meg hát ez a világ szemembe,
Mit vétettem életemben ellene?

Bárfi, 1917. ápr. 4.

Hreblay Lajos.

Hadiárva. Rokkant katonák. Hősök emléke.

A sárosvármegyei hadiárva alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegyei gyámpénztárba 1917. április 3-ikáig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg .. K. 35,488-94

Az eperjesi kir. adóhivatali tisztviselői Lakatos József adóhivatali kezelő koszorúmegváltása címén: Szeless Gábor 4, Boldizsár Jenő 3, Gottlieb Soma, Szász Ödön, Kulcsár Márton, Ramaszetter Rezső, Homicskó Jenő, Dobay Ilona és Csarnogurszky Mária 2-2 korona .. 21-

A BÁRTFAI KATH. EGYHÁZI TUDÓSÍTÓ szerkesztőjének gyűjtése .. 5-

Wischin Győző körjegyző a sárosbogyányi körben kiosztott cukor feleslege címén .. 16-40

Telekessy János apát-plébános, tapolyhanusfalvai lakos adománya .. 50-

A Bárfai Takarékpénztár adománya Ferenczy Antal girálti lakos a március 15-iki társasvacsoa jövedelme cím. Majernyik György, Ternye község bírájának gyűjtése .. 20-

Lippai János körjegyző által a bírák közbenjöttével gyűjtött összegek: Kavocsán községben .. 45-88

Hernádszokoly " .. 9-50

Sároskislalu " .. 40-

Hernádszentiván községben .. 40-

Roskoványi József körjegyző útján: Rosenberg J. töltszéki lak. adománya .. 33-80

Sesavniczky Imre körj. újabb gyűjt. .. 20-46

A kir. tanfelügyelő útján: Kucsma Margit finta tanítónő gyűjtése .. 10-

Fekete Béla szolgabíró gyűjt.: Benyó András és társai turinai lakosok .. 17-50

Az Eperjesi Széchenyi-kör az általa 1917. március hó 31-ikén rendezett Hubay-hangverseny jövedelméből .. 60-

Faragó József kir. tan., polgármester útján: az áll. tanítónőképző-intézet igazgatósága a március hó 17-iki hangverseny jövedelméből .. 30-

Összesen: K. 37,750-46

A fentebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres fáradozásukért — a hadiárva nevében — hálás köszönetet mondok.

Eperjes, 1917. április 3. DR. MÁRIÁSSY BÉLA s. k., Sárosvárm. árvaszékének elnöke.

Az eperjesi hadiárva alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

a) a városi pénztár útján: K

Széchenyi-kör hangversenyéből .. 1601-23

Engländer Adolf .. 100-

Hubay-hangverseny alkalmából felülfizettek:

Déri Gyula és neje .. 15-

gr. Wengerszky Hugóné .. 30-

dr. Dobay Zsigmond .. 20-

Dr. Schmidt Gyula névnapja alkalmából .. 50-

Rendőrkapitányi perselyből .. 144-

Összesen .. 1960-23

Az itt kimutatott összegből levonva a sárosvármegyei hadiárva kiadott, az állami tanítónőképző-int. által befizetett összeget .. 240-75

Régebbi gyűjtésünk .. 1719-48

A gyűjtés eredménye tehát 1917. április 6-ikán .. 18298-34

20017-82

Midőn ez adományokért az árvák nevében a leghálásabb köszönetnek adok kifejezést, arra kérem városunk nemesszívű, áldozatra kész közönségét, méltóztassék újabb adományokkal lehetővé tenni, hogy azoknak árváiról, akik érettségük is meghaltak, méltóan gondoskodhassunk.

Adományokat úgy a városi pénztár, mint az EPERJESI LAPOK szerkesztősége készséggel elfogad és e helyen nyugtáz.

Eperjes, 1917. április 6.

FARAGÓ JÓZSEF, kir. tan., polgárm.

Az eperjesi rokkant katonák alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

a) a városi pénztár útján: K

Dr. Schmidt Gyula névnapja alkalmából .. 50-

Régebbi gyűjtésünk .. 2705-19

A gyűjtés eredménye tehát apr. 6-ikán .. 2755-19

b) az EPERJESI LAPOK útján: K

Gazdák Fogyasztási Szövetkezete .. 300-

Midőn ez adományokért a rokkant hősök nevében a leghálásabb köszönetnek adok kifejezést, arra kérem városunk nemesen gondolkozó, áldozatra kész közönségét, méltóztassék újabb adományokkal lehetővé tenni, hogy azokról a rokkant hősökről, akik érettségük is szenvedtek, méltóképpen gondoskodhassunk.

Eperjes, 1917. április 6.

FARAGÓ JÓZSEF, kir. tan., polgárm.

Az eperjesi hősök emlékére az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

a) a városi pénztár útján: K

Groszmann Ignác	40	Tomely András	10
Leblang Samu	200	Gazdag Mihály	10
Schwarz J. és társai	20	Nagy János	10
Szilda Ede	10	Orosz Mihály	10
Takács András	60	Orosz András	20
Groszhändler H.	270	Nagy János	10
Neugröschel Dán.	130	Balázs András	10
Weisz Ernő és tsai	120	Rimai Mihály	10
Orosz Mihály	100	Kavacsánszky és Nagy	20
Borták János	40	Burián Pálné	50
Nagy András	10	Zalka Józsefné	40
Lengyel Mihály	20	Neugröschel és Groszhändler	20
Orosz Mihály	10		
Molnár János	10		

Összesen 1260

Régebbi gyűjtésünk .. 42,529 kor. 14 fill.

A gyűjtés eredménye tehát 1917. április 6-ikán .. 43,789 kor. 14 fill.

Eperjes, 1917. április 6.

FARAGÓ JÓZSEF, kir. tan., polgárm.

HIREK.

A kárpáti hegygerinceken

pihenőtemetett és temetetlen vértanúkra, a mazuri tavak úszó orosz hulláira ráfeküdt a minden oroszok cárja, a legnagyobb és legszentebb élőhalott.

Fejéről leesett a dicsőség fényes királyi koronája. Oroszai mellé hozta a Romanovok tradícióját, multját, vérszomját, vandalizmusát, egész történetét.

Ez a végzet a történelem ítélőszéke előtt fogja őt megbélyegezni. A népek szabadságának védelmét hirdette s felidézte a világ legborzalmasabb háborúját, és kivégezte saját népének szabadságharca.

S amikor a szolgaság bilincseit tördelik, a szabadság igaz apostolai, harcossai a szabad oroszoknak küldik meleg rokonszenvüket.

És utolsót pattan a háború lángfellege. A szolgaság idézte fel, a szabadság szelleme tüneti el, hogy többé elő ne jöjjön, fel ne támadjon. Mert a földtől az égig csak tüzet láthattunk

köröskörül. Új tengerek, lángtengerek keletkeztek, melyeknek folyását elhamvadt falvak, városok üszkei jelzik.

Ahol legnagyobb volt az elnyomatás, ott villant ki legelőbb a szabadság utáni hő vágy. Nem rombolt úgyszólván ez a kitörés, de kezdettől fogva alkotott. Hiszen belső volt ez a harc, az atomok harca. Ennek a harcnak nem volt kül-ellensége. Nem kívánt ez tetemes véráldozatot. Nem kívánt mást, mint jogot, alkotmányt, szabadságot. Ennek a vágnak, ennek a törekvésnek csak egy akadálya volt és ez az akadály eltűnt, a béke-cár nincs többé, volt, ma nincs, — következik a szabad népek uralma szabad hazában, a boldogulás, a haladás minden föltételével.

Minden nap új eseményt hoz. A háború végéhez közeledünk. És mondhatjuk, hogy a háborúnak bensőleg vége is van.

Agózhenger megállott. Nincs mit taposnia. Amit taposni kellett, letaposta. A saját szolgaságát.

A szabad oroszokat köszöntik a német birodalom munkásai, akik a legnagyobb szabadságot élvezték és legjobban is tudják azt értékelni. A szabadságmozgalmat megérti az egész magyar közvélemény és szerte hirdeti, hogy a szabad oroszoknak nincs ellenségük; ellensége csak a szolgaság, mely telhetetlen kapzsisággal az egész világot hatalmi szférájába kívánta vonni.

Véges az ember. Paránya csak a teremtésnek. Még a legnagyobbja, a leghatalmasabbja is. Tegnap még milliók borultak le előtte, csókolták öntudatlanul palástjának szegélyét. Ma már nincs ez a káprázat. A szabadság fuvallata elvitte messze, a mesék kódos országába.

A rabszolga Oroszország a szabad Oroszország lábainál hever. Legyőzte ez a másikat. A szabad népek fellélegzenek. És ezt már nem fogja megakadályozni a világ Shylockja, Anglia.

Uj. Bodvay György.

A sárosvármegyei hadiemlék- és képkiallítás, mely az eperjesi püspöki palotában május 2-ikán nyílik meg, mind nagyobb arányúnak ígérkezik, s kortörténeti szempontból éppen úgy, mint a vármegye kulturális fejlődésének szempontjából, rendkívül nagy horderejű, nem is említve a nemes célt, melyet előrelátható jövedelmével szolgál. A kiállítási iroda, mint már említettük mult számunkban, április 10-ikén nyílik meg a püspöki palotában. A kiállítók d. u. 2-5 óra között nyerhetnek felvilágosítást az irodában. A rendező-bizottság e helyütt kéri a kiállítókat, hogy a kiállításra kerülő tárgyakat április 12-ikétől kezdve adják át a kiállítási irodában. A nagyobb tárgyakért a kiállítási bizottság saját embereit küldi a megjelölt helyre.

Berzeviczy Albert v. b. t. t., vármegyénk büszkesége ismét fényes tanújelét adta szülőföldjére, Sárosvármegyéje iránt érzett mély-szeretetének. Nemes, nagy szíve, mellyel «Régi emlékek»-eiben ennek a sárosi földnek, szeretetének színaranyából kovácsolt, ércnél maradandóbb emléket alkotott, hogyné indult volna meg ezen föld árváinak, hadiárvaik szenvedéséin! Ezek csökkentésére a sárosvármegyei hadiárva alapjára 1000 koronát ajánlott fel. Tettét áldás és a nemes példán felbuzdulók minél hosszabb sora kövesse!

Hős vadászaink. Március 30-ikán Cs. galíciai községben állomásozó 32-es vadászok előtt Rónay Aurél százados ünnepélyes szavak kíséretében két ifjú hősnek tűzte mellére az I. osztályú ezüst vitézségi érmet az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért. Germán János hadnagy és Szedlák János szakaszvezető a kitüntetett hősök. Germán hadnagnak ez már a második kitüntetése. A 32-es vadászok ismét fényes tanújelét adták bátorságuknak és hősiességüknek.

(D. L.)

Vármegyei közgyűlés. Sárosvármegye törvényhatósága Bujanovics Gyula főispán elnöklésével ápr. 16-ikán d. e. 10 órakor tartja rendszeres évnegyedi közgyűlését a vármegye ősi székházának tanácstermében.

Halálozások. Eperjesi Scholtz Margit, a budapesti Deák-téri ág. hitv. ev. elemi és polgári leányiskola rajztanítónője a múlt napokban halt meg Budapesten.

Filliette Jánosné szül. Fretel Anna élete 64 ik, házassága 44 ik évében Eperjesen április 6-ikán meghalt. Temetése a róm. kath. egyház szertartása szerint, ma délután 4 órakor megy végbe. A megboldogultat családján kívül nagyszámú rokonsága gyászolja.

Dr. Eisner József felsővízközi járási orvos, th. vm. főorvos e hó 6-ikán Budapesten, hosszas szenvedés után meghalt. A megboldogult 33 évig állott a vármegye szolgálatában. 63 évet élt. Halála őszinte, mély részvétet váltott ki társadalmunkban. Halálát özvegyén kívül két gyermeke gyászolja.

Kitüntetés. A m. kir. pénzügyminiszter az 1914. évben kitört világháború dicsőséges megvívhatása érdekében kibocsátott magyar állami hadikölesönök sikerének előmozdítása körül szerzett érdemek elismerésül ő cs. és ap. kir. felségének Laxenburgban 1917. márc. 19-ikén kelt legfelső elhatározásával nyert felhatalmazás alapján Bánó Árpád, a kisszebeni jár. főszolgabírája Belyis János zborói r. kath. plébános Blaskó János hernádszentiváni r. kath. lelk. Bodnár Gyula komlókeresztési körjegyző Brühl Menyhért héthársi prépost-plébános Davidovics Manó turinai körjegyző Dobránszky János tótsóvári r. kath. lelkész Fenyves Fülöp héthársvidéki körjegyző Fenyvesházy Endre alsószalóki r. k. plébános Fogarassy József magyararszlaviczai esp.-pléb. Földi Emil siroki körjegyző Gallé Gábor kurimai körjegyző Glatstein Simon keleméri körjegyző Gömör János, az eperjesi ág. h. ev. főgimn. igazg. Grofcsik István kezerpeklényi r. k. plébános Gurkó József berzeviczei körjegyző Gyurkovics Gyula németjakabvágyási ág. h. ev. lelk. Harsághy Endre osziki r. kath. lelkész Havrillay Béla palonczai körjegyző Jurascsik Győző lófalvi körjegyző Kangyera József rabóczi r. kath. lelkész dr. Kádas Miklós, a héthársi járás főszolgabírája Keczer Belizár somosi esperes-plébános Klauszer Kálmán, az eperjesi járás főszolgabírája Kompanyik István boroszlói r. kath. lelkész Kontz Ödön nagysárosi esperes-plébános Kovács József monyhádi körjegyző Krejczér Endre, Héthárs közs. jegyzője Lanner Jenő tapolyhanusfalvai körjegyző Lefkovicz Miksa eperjesvidéki körjegyző Lescsinszky Jolán hertneki postamester-nő Licskó István sároszentimrei körjegyző Mathia Endre tarkói r. kath. lelkész Mikó Vilmos szentmihályfalvai r. k. lelkész Moys Jakab lapispataki r. k. lelkész dr. Piller Dezső, a lemesai járás főszolgabírája Prónai Rezső hertneki esperes-plébános Reiner József tarcazi r. kath. plébános Rosenberg Izidor kükemezei körjegyző Roskoványi József töltszéki körjegyző Sesavniczky Imre szentmihályfalvai körj. Sitányi Győző kapii körjegyző Spillenbergné Barna, a giráltyi jár. főszolgab. Stefkó Nándor sebeskellemesi körjegyző Szakmáry Géza, a bártfai jár. főszolgab. Szepessy János sároskőszegi körjegyző Szilárd Bernát margonyai körjegyző Szoncsó József kavocsányi r. k. lelkész Szopkó István abosi r. kath. lelkész Telekessy János tapolyhanusfalvai esp. pléb. Téglássy József alsósebesi r. kath. lelkész Tokár Emil kajátai körjegyző Tomek György kisszebenfelsővidéki körjegyző Virágh József radácsi r. kath. plébános Vischin Viktor sárosbogyányi körjegyző Vieszt Gyula bártfavidéki körjegyző Zahler Aladár giráltyi körjegyző részére elismerő-oklevelet állított ki.

Eladó zongora. Igen erős, kellemes hangú, pazar kidolgozású koncert-zongora eladó Deák Ferenc utca 29. szám alatt.

Az önkéntes fémbeosztás végső határidejét a honvédelmi miniszter, értesülésünk szerint április 30-ban állapította meg. Ezen utolsó határidő tartama alatt bizonyára minden késedelmező beosztatja heverő fémkészleteit, amelyekre a hadseregnek most már nagyobb és sürgősebb szüksége van, mint bárkinek. Még mielőtt a büntető rendelkezések életbelépnek, késéptudban és rögtön beváltják a fémeket a hivatalos fémbeosztók a hatóságilag megállapított árákon.

Gondnoksági elnöki kinevezés. Vármegyénk főispánja a sárosberettői áll. el. iskolai gondnokság elnökévé dr. Piller Dezső főszolgabíró nevezte ki.

Áll. tanítói kinevezés. A vall. és közokt.-ü. miniszter Halmi Zoltán okl. tanítót áll. el. isk. tanítóvá nevezte ki és őt a háború tartamára a felsőmérki áll. el. iskolához osztotta be szolgálat-tételre a hadban levő tanító helyettesítésére.

Tanfolyam. Petróleum, spiritusz-, benzín-motor-, valamint cséplőgépezélok tanfolyama április 10-ikén este 7 órakor kezdődik az eperjesi m. kir. állami faipari szakiskolában. Beíratási díj 2 korona, vizsgadíj 10 kor. Felvilágosítást a szakiskola igazgatósága nyújt.

A Hubay hangversenyen a következők fizettek felül: 150 kor.-t dr. Novák István; 100 kor.-val: br. Ghillány Imre, Szinyei Merse István, gr. Desseffy Marianna, Piller Kálmán, Piller Dezső; 86 kor.-t Bujanovics Gyula; 50 kor.-val: Bánó Aladár, Péchy Elek, Péchy Zsigmondné; 40 kor.-t Hedry Géza; 20 kor.-val: Semsey Ottóné, dr. Propper József, özv. Propper Adolfné, dr. Schmidt Gyula, Faragó József, Zaborovszky Béla, Glasner Mór és neje, Farkasházy, Gerbery Sándor, dr. Kádas Miklós, dr. Máriaassy Béla, Földes Zoltán és neje; 18 kor.-t Szepesházy Imre; 16 kor.-val: Goldstein Adolf, Weisz Ignác, Golonya Géza; 15 kor.-val: Berzeviczy Zsigmond, dr. Vojtovics József; 13 kor.-t Ardó Alfréd; 12 kor.-t Savage; 10 kor.-val: Piller Sándorné, Meliőrisz Ilka, Péchy Elekné, özv. Dubay Józsefné, Meliőrisz Kálmáné, Kissóczy Mátyás, Passuth Ferenc, Schwarz Árpád, Kun Sándor és neje, dr. Rácz Dezső, dr. Rosenberg Mór, Groszmann Ármin, Poloczek Róbert, Sarlay Sándor, özv. Máriaassy Antalné, Villamvilágítási r.-t., Vogel Béla és neje, Mussoni Antal és neje, Williger Pál, Ágoston Károly, Gömör János; 8 kor.-t Klein E. és Társa; 6 kor.-val: dr. Pawlas József, Téglássy József; 5 kor.-t Hreblay Emil; 3 kor.-t Halbsch Gusztávné; 2 kor.-val: Gellért Etelka, Orosz János, Gerő Miklós, dr. Szémán István, Stahúr János. Összesen 1535 kor. A hangverseny tiszta jövedelme 3202 kor. 46 fill, mely fele részben a sárosmegyei, fele részben az eperjesi hadiárva alapját illeti.

Tombola. Ritka érdeklődés kísérte az Országos Vöröskereszt-egylet bártfai városi fiókja által április 1-jén rendezett tombolát. A kisorsolásra került értékes tárgyak közadakozásból gyűltek össze, ennek köszönhető az, hogy a tiszta jövedelem 550 korona volt. A teljes összeg jótékony célra lesz fordítva.

Adományok. Az eperjesi Vöröskereszt-fiókegylet javára a következő nemesszívű adományok folytak be: 400 kor.: Sárosvármegyei Gazdák Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezete; 266 kor.: Háziasszonyok koronás adománya március hóra, amelyekért őszinte hálás köszönetet mond az elnökség.

Szeretetvendégség a Katona-otthonban. A Katona-otthon a húsvéti ünnepekben látogatói számára, mint más ünnepek alkalmával, ezidén is szeretetvendégséget óhajt rendezni. Bizalommal kéri azért az elnökség a Katona-otthon jóakaró támogatóit, hogy szíves adományaikkal ezúttal is örvendeztessék meg az Otthon katonáit.

Jótékonyosság. A Sárosvármegyei Gazdák Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezete március 30-iki közgyűlésén az üzleti feleslegből 2000 koronát jótékony célra fordított. És pedig a sárosvármegyei hadiárva 500, a vak katonának 300, az eperjesi Vöröskereszt-kórháznak 400, az izr. népkonyháznak 300, a hadisír-alapnak 200, a vakok eperjesi intézetének 300 koronát juttattak. Nemes elhatározásuk példadátó.

Nevelőnői megbízás. A vall. és közokt.-ü. miniszter az eperjesi m. kir. áll. el. isk. tanítónőképző-int.-nél Babocsay Gizella nevelőnő távozásával ellátatlanul maradt nevelőnői teendők végzésével Pál Aranka okl. tanárnőt bízta meg.

A Katona-otthon újabban a következő adományokat kapta: Szuchovszky Gyula (Gyón) 15 kor., rimakokovai ev. egyház 10 kor., Bortnyik György 3 kor., N. N. 2 kor. Fogadják a jóságú adakozók ezúton is a Katona-otthon hálás köszönetét!

Más iskolához való beosztás. A vall. és közokt.-ü. miniszter Stróné Gizella kinevezett és a felsőmérki áll. el. iskolához beosztott áll. tanítónőt a faluszlattinai áll. el. iskolához osztotta be szolgálat-tételre.

Köszönetnyilvánítás. Dr. Ferbstein Károlyné úrnő 20 koronát adományozott elhunyt nővére koszorúmegváltásaként az eperjesi Izr. Nőegylet népkonyhájának. Kegyes adományát hálással köszöni az elnökség.

A «Hadsereg», a művelt magyar társadalom és a magyar katonák kedvelt lapjának legutóbbi száma egész csomó aktuális, népszerű modorban megírt cikket, számos szébbnél szébb harctéri főlvetelt közöl az összes harcterekről. A világháború eseményeit föltétlenül megbízható hírek alapján ismerteti. A HADSEREG e számában Pekár Gyulának, a kitűnő íróknak egy rendkívül érdekes elbeszélését is közli. E kitűnően szerkesztett és díszesen kiállított magyar katonai lapot olvasóink figyelmébe ajánljuk.

A sárosvármegyei hadiemlék- és műkiállításnak a tanulóifjúsággal való megtekintése céljából vármegyénk kir. tanfelügyelője körlevelet intézett a megyebeli iskolákhoz. A május hó 2-ikán megnyitott kiállítást a rendezőség intézkedése szerint a tanulóifjúság május 7-ikén és 8-ikán fogja megtekintetheti, mely után a résztvevő tanulók részére az «Olympia»-mozgósínházban a gyermekeknek megfelelő mozi-előadást tartat a rendező bizottság. Ez alkalommal, amennyiben a koronázási film lesz megszerzethető, úgy a király koronázása lesz bemutatva. A kiállítás megtekintéséért és a mozielőadásért fejenként mindössze csak 50 fillér fizetendő a tanulók által, amelyből befolyó tiszta jövedelem a megállapított hadi jótékony célra fog szolgálni. Vármegyénk kir. tanfelügyelője egyidejűleg az egyházi főhatóságokat is megkereste, hogy tekintettel a jótékony célra és a tanulmányi előnyre, intézkedéseikkel lehetővé tegyék, hogy a főhatóságuk alá tartozó itteni megyebeli iskolák tanulói minél nagyobb számban jöjjenek be a kiállítás megtekintésére.

Sárosvárm. hadiárva javára. Kucsma Margit fintai r. kath. el. isk. tanítónő 60 kor.-t adott át a vármegyei kir. tanfelügyelősnél a sárosvármegyei hadiárva javára. Ezen összegből 8 fintai leány oltárterítőre szánt összege 30 kor. és 21 fiúnak ugyanazon célra történt adakozása 30 kor., együtt 60 kor., mely pénz mint felmaradt összeg adományoztatott a sárosvárm. hadiárva javára. A kir. tanfelügyelőség az összeget a rendeltetési célra leendő fordítás végett az eperjesi m. kir. adóhivatalba, mint gyámpénztárba befizette.

Halálos szerencsétlenség. Kocsis János longi lakos a giráltyi erdőben fát döntött. Vigyázatlansága folytán egy szálfá reáesett, mely rögtönni halálát okozta.

Az Izr. Nő enyhítő, áldásos jezte. Tudatában végzett feladata minden erejével egyre növekedett az elmúlt évek szerek beszerzésére kaphatók sem több utánjárás élelmicikkeket, áldozatot, előteremtés, emésztett, anna éve esik el az é és csak jószívű van utalva. De sem anyagi hiszen majdnem naponta az üdö Áldozatkészség, amikor a főkapitány ké nyomort a rend enyhíteni óhajta a népkonyhát zöldfőzelék me a főkapitány beszerzését lehet és anyagi áldoz

A divatlap Bécsi Divatművelésűlt, ami bizonyos fontos érdeklapok legelőkelő megjelent és m. Divatműterem előkelő hangya hogy minden t. ízlést képviseli.

megjelen, a fűz minden könyv is megrendelhető 6/2, Gumpendo

Gazdaság vall. és közokt. sárosberettői állkolával kapcsol. fejében a folyó jat engedélyezet

Elemi isk Az új országgy a szavazati jog s fölötté előny zéséhez az elem végzésének igaz VI. oszt. tanul melyre vonatkoz le az említett o folyó tanévben megfelelően az többi tanulóktól az ahhoz kikötő Ezen záróvizsga ügyelő jelenléte felügyelőként f a folyó tanévbe a kisszebeni jár felügyelő a girá tanfelügyelőség az eperjesi járás isk. igazg.-tanító lemesai áll. isk. és Horváth Ká tanító a héthárs ban a tankötele beiskolázásban ban VI. oszt. vizsgák ezúttal megtartásának ügyelője a vall. kezése alapján, időben a felsőb káknál való felha április hó másod

Az Izr. Nőegylet népkonyhája nyomort-
enyhítő, áldásos munkáját a mult hóban befe-
jezte. Tudatában a rendkívüli inséges időkben
végzett feladata nagy fontosságának, a vezetőség
minden erejével szembeállt az évről-évre
egyre növekedő nehézségekkel, előrelátással
még az elmúlt idényben gondoskodott oly élelmi-
szerek beszerzéséről, melyek később egyáltalán
kaphatók sem voltak, nagy fáradsággal, még
több utánjárással megszerezte a legfontosabb
élelmicikkeket, és nem kimélve semminemű anyagi
áldozatot, előteremtette azt a közel 14,000 ko-
ronát, melyet a népkonyha fenntartása fel-
emésztett, annak dacára, hogy immár harmadik
éve esik el az egylet rendes bevételi forrásaitól,
és csak jószívű emberbarátok nemes adományaira
van utalva. De mégse kimélt sem fáradságot,
sem anyagi áldozatot az egylet vezetősége,
hiszen majdnem 300 éhez, nyomorgó várta
naponta az üdítő, meleg ételt és fűtött szobát.
Áldozatkésztségét újonnan is felajánlotta a vezetősé-
g, amikor városunk nemesen érző rendőr-
főkapitánya kezdeményezésére, ki a végtelen
nyomort a rendelkezésre álló minden eszközzel
enyhíteni óhajtaná, készségesen felajánlotta, hogy
a népkonyhát április hó közepétől, legalább a
zöldfözelék megterméséig ismét megnyitja, ha
a főkapitány a legszükségesebb élelmiszerek
beszerzését lehetővé teszi, bármi nagy fáradságot
és anyagi áldozatot jelentsen is ez az egyletnek.

A divatlapok legelőkelőbbje. A nagy
Bécsi Divatműterem égisze alatt kiadvállalat
létesült, ami bizonyára az egész divatszakmának
is fontos érdeke s minden elegáns hölgy igény-
elni fog egy divatfolyóiratot, amely a divat-
lapok legelőkelőbbje legyen. Az első füzet már
megjelent és magában foglalja a vezető Bécsi
Divatműterem 62 legújabb mintáját. Nyugodt,
előkelő hang vonul át az egész füzetben, látni,
hogy minden tekintetben a legjobb bécsi divat-
ízlést képviseli. A DAMENWELT minden hónapban
megjelen, a füzet 3 koronába kerül és kapható
minden könyvkereskedésben vagy közvetlenül
is megrendelhető a DAMENWELT kiadójában, Wien
6/2, Gumpendorferstrasse 87.

Gazdasági ism.-iskolai tiszteletdíj. A
vall.- és közokt.-ü. m. kir. miniszter Rákos István
sárosberetói áll. el. iskolai tanító részére az is-
kolával kapcsolatos gazdasági népiskola vezetése
fejében a folyó tanévre 100 korona tiszteletdíj-
jat engedélyezett.

Elemi iskolai VI-ik oszt. záróvizsgák.
Az új országgyűlési képviselőválasztói törvény
a szavazati jog megadását értelmiséghez köti,
s fölülte előnyt nyújt a szavazati jog megszer-
zéséhez az elemi iskolai VI. osztály sikeres el-
végzésének igazolása. Ezen alapul az elemi isk.
VI. oszt. tanulók vizsgálatának szabályozása,
melyre vonatkozó Utasítás szabályai szerint teszik
le az említett osztály fiútanulói a záróvizsgát a
folyó tanévben is. Az Utasítás rendelkezéseinek
megfelelően az el. isk. VI. oszt. fiútanulók a
többi tanulóktól elkülönítve vizsgáznak és pedig
az ahhoz kiküldött iskolafelügyelő jelenlétében.
Ezen záróvizsga érvényességéhez az iskolafel-
ügyelő jelenléte feltétlenül szükséges. Ily iskolafel-
ügyelőként fognak működni vármegyénkben
a folyó tanévben Szabó Elemér kir. tanfelügyelő
a kisszebeni járásban; Mikó Imre kir. s-tan-
felügyelő a giráltyi járásban; Wick Gyula a kir.
tanfelügyelőséghez berendelt áll. isk. igazg.-tanító
az eperjesi járásban; Török Lajos bártfai áll.
isk. igazg.-tanító a bártfai járásban; Zaffián Tamás
lelmes áll. isk. igazg.-tanító a lelmes járásban
és Horváth Károly palonczai áll. isk. igazg.-
tanító a héthársi járásban. A felsővízközi járás-
ban a tankötelesek az orosz betörés folytán a
beiskolázásban hátramaradtak, s így ezen járás-
ban VI. oszt. fiútanulók hiányában az ily
vizsgák ezúttal elmaradnak. Ezen záróvizsgák
megtartásának idejét vármegyénk kir. tanfel-
ügyelője a vall.- és közokt.-ü. miniszter rendelkezése
alapján, tekintettel a mostani rendkívüli
időben a felsőbb oszt. tanulóknak a mezei mun-
káknál való felhasználásának szükségére, ezúttal
április hó második felében állapította meg.

A vakok jóltevői. A Gazdák Szövetkezete
a vakok eperjesi intézetének támogatására 300
koronát juttatott. Azonkívül a Szesztermelő
Szövetkezete Lamos József adományaként 10,
ösv. Bodnár Józsefné pedig 2 koronát juttatott
a vakok intézetének. Az igazgatóság a hathatós
támogatásért a nemeslelkű jóltevőknek hálás
köszönetét fejezi ki.

MOZIÉRDEKESSEGEK.

Rovatvezető: Figyelő.

«Az élet királya», mint azt már a mult szá-
munkban megemlítettük, ma szombaton és
holnap vasárnap kerül bemutatásra az *Uránia*-
ban. A darab főszerepeit Arnold Korff és
Hanny Weisse alakítják, a filmet Max Mack
rendezte.

«A holland express»-ről mult számunkban
azt írtuk, hogy csak egy napig, április 9-ikén
lesz műsoron. Tekintve azt a nagy érdeklődést,
mely a film iránt megnyilvánult, arra indította
az Uránia igazgatóságát, hogy *kedden*, április
10-ikén is műsoron tartsa ezt a páratlanul
szenzációs bűnügyi drámát.

Jókai Mór világhírű regénye, «Mire megvén-
tünk», tudvalevőleg két önálló részre lett
felosztva; az első rész az «Áronffy család»,
a második rész «Az Áronffy-család végezete».
A regényt dr. Hevesi Oszkár, a budapesti
Nemzeti Színház rendezője alkalmazta filmre.

Az új mozgó, mint értesülünk, már igen
rövidesen megnyitja kapuit, és pedig «*Színház-
mozgó*» cím alatt. Az új vállalatot szintén
Orosz Dániel vezeti.

A Somme-menti ütközet az idény leg-
hatalmasabb harctéri felvétele; bemutatja leg-
közelebb az *Uránia*.

Szombaton 5, 7 és 1/2 9 ó. } «Az élet
Vasárnap 3, 5, 7 és 1/2 9 ó. } királya»
Hétfőn 3, 5, 7 és 1/2 9 ó. } «A holland
Kedden 5, 7 és 1/2 9 órákor } express»
tartja az Uránia előadásait.

KÖZGAZDASÁG.

A konyhakert.

A beállott melegebb időjárás lehetővé teszi,
hogy konyhakertünket akadálytalanul művel-
hessük; aki már elvetette a sárgarépa, pertesz-
lyem, saláta magját, elültette a borsót, bedug-
gatta a fokhagymát és veresdughagymát, az
konyhakertjében már elvégezte az első hét
teendőit. Hogy a fentiekben kívül a fontosabb
zöldségfélék is előállíthassa, a következő héten
el kell vetnie az alábbi zöldségfélék magvait is,
hogy idejében kellő mennyiségű, jól kifejlett
palánta álljon rendelkezésére.

Az előző számban leírt módon elkészített
szabadföldi hideg ágyba lehet vetni az *üveggkalaráb*,
téli *kékkalaráb*, korai és kései *kelkáposzta*, *karfiol*,
korai és kései *káposzta* magját. Az ágyat ré-
szekre felosztva kell készítenünk, úgy hogy annak
részei a szükséges palántamennyiség előállítására
elég nagyok legyenek; az egyenlő részekre való
felosztás helytelen, mert például sokkal több
káposztapalántára van szükségünk, mint üveg-
kalarábpalántára, egyenlő részekre való felosztás
esetén pedig, ha a földet be is vetnők, ugyan-
annyi palántánk lenne a kalarábból, mint a
káposztából.

A részekre felosztott ágy földjét jól porha-
nyítjuk, simára gereblyézzük, a fentebb említett
magvakat ritkán szórva elültetjük s arra vigyáz-
zunk, hogy a vetés egyenletes legyen, mert ha a
magból egy helyre több jut, a növény sűrű volta
miatt a fejlődésben akadályozva lesz. A megrit-
kítás sem könnyű dolog, mert egyik növényvel
a mellette levőnek a gyökerét is könnyen ki-
húzzhatjuk. Az elvetett magot 1 1/2—2 cm. vas-
tagságú, jól porhanyított földdel betakarjuk s a
földet kissé rányomkodjuk, azután az ágyat
szóró-rostával ellátott kannából megöntözzük,
s amennyiben az egész ágy befedésére alkalmas

bárminemű takaróval rendelkezünk, azt 3—4
napig befödve tartjuk. Különösen arra kell ügyel-
nünk, hogy az ágy a csiraképződés idejében
ki ne száradjon. A bő locsolás ártalmas lehet,
amiért is az ágyat gyengébben kell öntözniük.

Elvethetjük a *vörshagyma* magját is. Ennél
a magnál fontos, hogy mélyen ne kerüljön a föld
alá, miért is a jól porhanyított földben 1—1 1/2
cm.-nél semmiesetre sem mélyebb barázdákat
készítünk, azokba a magot egymástól 10 cm.
távolságra elvetjük, azután a magot porhanyós
földdel betakarjuk s a földet kissé rányomkodjuk.
A barázdák egymástól távolsága 25—30 cm.
lehet. Ha a mag friss, csiraképes volt, a hagyma
szép sűrűn fog kikelni; addig, míg zölden él-
vezhető nagyságúvá kifejlődik, úgy hagyjuk,
azonban, hogy őszre szép nagy hagymafejeket
kapjunk, célszerű minden második hagymát
kihúzni s zölden elhasználni.

Itt az ideje a *rózsaburgonya* ültetésének is.
Ezt fészkekbe ültetjük, egymástól 35—45 cm.
távolságra. Közepes nagyságú burgonyából egy
darabot, kisebből kettőt kell egy fészekbe ültetni.

Felelős szerkesztő:

Kiadótulajdonosok:

Dvortsák Győző.

Koós Ernő és Frigyes.

Zongorahangolásokra való elő-
jegyzések
és -javításokra Fő-u. 63.
sz. alatti
dohánytözsdeben eszközlendők. □□
A hangolásokat, valamint javításokat
gyorsan és pontosan eszközlöm.
GUNA GYULA
zongorahangoló.

Pénztárosnő :: aki kaucióval
rendelkezik, vala-
mint ügyes **jegyszedőnők**
felvétetnek. Bővebbet
az „URÁNIA“-mozgóképszínházban.

Zongora
fekete színű, páncélkeret, rövid,
eladó. □□□
Bővebbet Fő-utca 63. sz. a. trafikban.

Kereskedelmit végzett
és irodai gyakorlattal
bíró leány
irodai állást
keres.
Cím a kiadóhivatalban. □□

Ön bizo-nyára vevőt keres
nemzeti pénztára megvételére. Mert
ha erre már nincs többé szüksége,
úgy ajánlja fel megvételre e címre:
R. Vogeltanz,
□ **Wien, XV, Costagasse 5.** □

A SZÍNHÁZ-MOZGÓ

ünnepélyes megnyitóján

JÓKAI MÓR

világhírű regénye:

MIRE MEGVÉNÜLÜNK

kerül bemutatásra.

A megnyitás napját falragaszokon tudatjuk.

Hazafias tisztelettel a Színház-Mozgó igazgatósága.

DR. PALÓCZ k. egészségügyi tanár :: v. kórházi specialista orvos

Budapest, IV., Károly-körút 2. sz.

Sok évi óriási speciális praxisa folytán teljes biztonsággal felismeri és gyógyítja úgy férfiaknál, mint nőknél a titkos és nemibetegségeket, valamint az azokból származó összes bajokat. Rendel hétköznapokon d. e. 10-12, d. u. 3-5 óráig. Ha személyesen lehetetlen volna megjelenni, válaszbélyeges levélre szívesen ad **díjtalan** felvilágosítást afelől, hogy otthoni kúrával hogyan szabadulhat meg gyökeresen a bajától.

„Jótállás a biztos eredményért.”

Törvénytelen védve.

Reitter Oszkár

nagybecskerekeli ny. főkapitány és fajbaromfitenyésztőnek nagy-szerű találmánya a „PATKÁNYIN”

patkányirtó-szer (nem mérge), mely emberre és háziállatokra nem ártalmas és fölülmul minden más irtószeret.

1 doboz ára 3 K, mely körülbelül 60 patkány kiirtásához. Minden dobozhoz használati utasítás van mellékelve. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle nagyságú gazdaságban hány adag használandó, kérésre ingyen küld a PATKÁNYIN-gyár egyedüli elárúsítója, a Torontáli Agrárbank Részv.-társaság Nagybecskereken.

VISZKETEGSÉGET

rüht, sömört legbiztosabban elmulasztja a barna zsír. Kis tégely K 1-60, nagy tégely K 3-—, családi adag K 9-—, utasítással rendelhető dr. Flesch E. «Korona»-gyógyszertárától, Győr.

Jó házból való leány fogtechnikus-tanulónak azonnal felvétetik.

Cím a kladó-hivatásban

Értesítés.

Van szerencsém tudomásul adni, hogy mindennemű

építési ácsmunkát

elvállalok és költségvetéssel szolgálhatok.

Tisztelettel

HÜBSCHMANN VILMOS

építési vállalkozó, fabizományos és fatereskedő Eperjes, Hentes-utca 3. sz. Telefon 209.

Szerény igényű

házvezetőnő

mielőbb állást keres. Szívesen megy vidékre is.

Címem: Horváth Istvánné Karácsonmező, u. p. Girált.

MEGHÍVÓ

a Kiszzebeni Kefefa-, Konyhaeszköz- és Famegmunkálógyár Részvénytársaság

1917. évi április hó 23-ikán délután 3 órakor tartandó

V-ik rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Esetleg közgyűlési elnök választása.
2. Jegyzőkönyvvezető és -hitelesítők választása.
3. A zárszámadás és mérleg tárgyalása és megállapítása.
4. Indítvány a társaság feloszlása és felszámolás iránt.
5. Felügyelő-bizottsági tagok választása.
6. Esetleges indítványok.

Mérleg-számla.

	Vagyon	Teher
Épület-számla	27,556 kor. 50 fill.	
leírás 3%	826 kor. 69 fill.	
Irodaberendezési számla	26729	81
Telek-számla	803	25
Részvénytőke-adósok számlája	13240	—
Gyári berendezési számla	860	—
leírás 7%	34,825 kor. 14 fill.	
Adósok számlája	2,437 kor. 76 fill.	
Háború folytán kétes követelések	32387	38
Árúkészlet	12749	31
Veszteség	6601	85
Részvénytőke	9422	74
Hitelezők	10589	19
		40000 —
		73583 53
	113583 53	113583 53

Bornemisza Lajos

dr. Ferbstein Károly (hadbavonult)

Hartsár Péter

AZ IGAZGATÓSÁG:
Patocska József (hadbavonult) Szeppessy Árpád

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:
dr. Prokopovitsch Béla (hadbavonult)

dr. Windt Artur

dr. Zahler Elek (hadbavonult)

dr. Rosenberg Teofil.

E

Előfizetés
Egész évre
Félévre
Negyedévre
Hirdetési díj:
pétitsor egysz
15 f. Közlemén

A tisztv

A mag
ezen irtózat
mutatott a
nemzet a l
kezett meg
a rá áramlo
erejét megé

Elsőporthe a
házáját, Sz

A hábo
azt a megg
monarchia

Snemcs
ebben az o
hű fiai a há

férfiasan áll
adással túrt
jobb jövőér
szabadságér

Példát
nemzetnek

A hábo
munkát éjt
Éhségüket
áldozatkész

haza.
És a ma
fel nem eme
jutalmát lá

A megh

Itta: gr.
A LA SER
szerb föld h
számában cik
francia uszító
címe: «Szerbia
ország által»
gyanúsítások
De ha ny
mányt, ha a
glosszáit levá
vesszük, hog
tulajdonképen
sorolja ugyan
amit mi az o
elevenítésére
LA SERBIE olva
vennék tölün

**CSEM
LEGJ**